

PRAHA

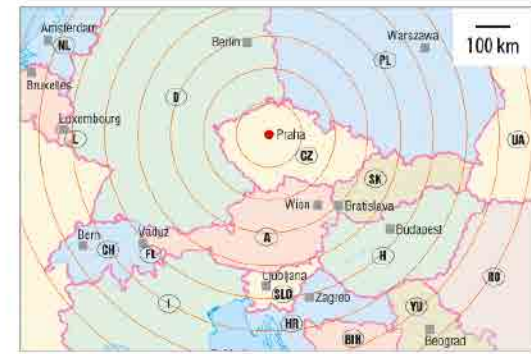
PRAHA 1 : 12 000

VisitPraha.cz
online průvodce

PRAHA

PRAHA

Vydavatel: Vydavatelství MCU s. r. o.
Chvalšinská 242, 381 01 Český Krumlov
tel.: +420 387 428 360
e-mail: info@mcumedia.cz
www.mcumedia.cz

Text: Viktor Kubík, Jan Eliášek

Foto: Libor Sváček, Pavel Radosta, Wikipedia

Mapy: Vydavatelství MCU s. r. o.

Sazba, grafická úprava: Pavel Dvořák, Petr Novosad

Technická redakce: Radek Eliášek

Inzerce: Emil Fedoš

Administrace www.VisitPraha.cz: info@mcumedia.cz

1. vydání, Český Krumlov 2015 (dotisk 2023)

Reprodukce kterékoliv části této publikace je možná pouze s předchozím písemným souhlasem vydavatele.

© Vydavatelství MCU s. r. o.

ISBN: 978-80-7339-283-3

„PRAGA CAPUT REI PUBLICAE“

Praha, hlavní město České republiky, se rozkládá podél řeky Vltavy, uprostřed České kotliny. Dnes v Praze žije kolem **1,25 milionu lidí**, což je asi 12 % obyvatel našeho státu. Svou lidnatostí i rozlohou (cca 500 km²) je **největším městem České republiky**. Pro bohatství a krásu jeho památek bylo historické jádro Prahy zařazeno v roce 1992 na seznam chráněných památek **UNESCO**. Právem se o Praze říká, že je nejkrásnějším hlavním městem Evropy. Paříž a Řím prominou.

Zalidňování těchto míst probíhalo již od pravěku. Napomohla tomu jak poloha v centru České kotliny, tak zdejší vhodné klimatické a terénní podmínky. Řeka Vltava si tudy odpradávná razí cestu skrze **usazeniny křídového moře** a svým proudem je vytvarovala až do dnešní členité podoby.

Tento velkolepý sarkofág zmizelého světa, spolu se svahy Petřína, Letné a ostatních kopců vltavského údolí chránil pozdější jádro Prahy proti studenému severnímu a prudkému západnímu proudění.

Zdejší končiny byly **trvale obydleny od 4. tisíciletí před n. l.**, jak dokazují nálezy, z nichž nejdůležitější pocházejí především z okrajových částí dnešní Prahy, např. ze Šárky nebo z Unětic. Již tehdy šlo o sídliště významná pro celou Českou kotlinu. Od doby halštatské (od 6. století př. n. l.) byla tato země také velice podstatnou součástí **keltského světa**. U nás jsou doloženy jedny z nejstarších hrobů keltské aristokracie, u nás sídlil kmen Bójů, jehož slavný vojevůdce Brenna při svém tažení do Itálie dobyl republikánský Řím a také zde byly raženy **zlaté duhovky**.

LIBUŠE VĚSTÍ SLÁVU PRAHY

„...Vidím město veliké, jehož sláva hvězd se dotýká... Tam v lesích u Vltavy naleznete člověka, jenž tesá práh svého domu a podle toho nazvěte město Prahou...“

Podobným způsobem líčí legendy věstecké vytržení bájně kněžny Libuše, která měla založit a pojmenovat naše hlavní město. Všichni Čechové tuto pověst znají díky Kosmovi, který ji na počátku 12. století zapsal do své kroniky. Do úplného obecného povědomí ji ale rozšířila až opera Bedřicha Smetany. Své proroctví měla Libuše pronést z Vyšehradu, nejstaršího mýtického sídla zdejších knížat. Jako manželka bájněho Přemysla Oráče se stala zakladatelkou přemyslovské dynastie, která pak vládla Čechům více než pět set let.

Navzdory Kosmovi a Bedřichu Smetanovi probíhalo vše asi poněkud jinak. Dějiny českého státu a dějiny Prahy jsou ale od sebe neoddelitelné.

Skaliska Barrandova dodnes ukrývají zkamenělé zbytky trilobitů i jiných pravěkých živočichů a rostlin.

Svatí Konstantin (Cyril, 827–869) a Metoděj (813–885), nazývaní jako bratři ze Soluně nebo také jako slovanští věrozvěstové. V rámci své misie na Velké Moravě vytvořili písmo hlaholici a staroslověňštinu prosadili jako bohoslužebný jazyk.

Víte, že...

Nedaleko Prahy, za Kladnem u **Mšeckých Žehrovic**, byla objevena **socha heroa**, která je považována za jedno z nejkrásnějších děl **keltského umění**. Na okraji Prahy, v **Závisti nad Zbraslaví**, leží trosky hradiště z konce 5. století př. Kr., na jehož místě vzniklo v 2. století př. Kr. slavné opidum. To sice nepatřilo k největším svojí rozlohou, ale z dosud známých keltských staveb se zdá být nejmohutnější svým opevněním. Ani tato nejskvělejší pevnost keltského světa však nezadržela Germány.

Germáni převzali po Keltech název této země, dle kmene Bójů pojmenované Bojohémum, Bainaib, Bohemia. **Bohemia** se jim pak stala domovem na příštích pět století. Marobudův kmen Markomanů zde válčil s Římskou říší a kmen Langobardů, který tak dokonale vyvrátil poslední zbytky antické civilizace v Itálii, zde prožil své „staré zlaté časy“. Ještě když se tudy roku 791 vracelo vojsko Karla Velikého z vítězné války s Avary, poznávali langobardští žoldnéři ve franském vojsku památná místa svých předků a oplakávali opuštěný hrob slavného krále Wacha. Zdá se, že oplakávali ruiny v **Závisti nad Zbraslaví**.

Tou dobou tu ale již žili **Slované**. Teprve s nimi je spojen vznik Prahy v místech, kde se nachází i dnes. Ačkoliv naši slovanští předkové dorazili do těchto končin již na přelomu **5. a 6. století**, sídlili až do 8. století spíše v okolí budoucí staré Prahy: v Šárce, v Bohnicích, v Butovicích a na **Levěm Hradci** – nejstarším sídle Přemyslovců. Teprve rostoucí potřeba státu, význam místního tržiště a brodu vedly ke vzniku **Pražského hradu**, který již od 9. století slouží jako rezidence českých knížat.

Přemyslovská říše a přemyslovská Praha se rozrůstaly spolu s **křesťanstvím**, které zpřístupnili zdejšímu lidu sv. Cyril a sv. Metoděj ve slovanském jazyce.

Cyril a Metoděj k nám přišli z **Byzance**, ale již na Velké Moravě, kam byli roku 864 povoláni, se od počátku potýkali se svými latinsky orientovanými kolegy z Franské říše. Toto střetnutí mezi východním a západním světem na samém úsvitu české státnosti jako by předznamenalo pozdější peripetie našich moderních dějin. Západní orientace ovšem zvítězila. **Kníže Václav** († 929 či 935), hlavní svatý ochránce a věčný vládce této země, ukotvil český stát na západě politicky a po založení pražského

biskupství (974) převládla i **latinská kultura** nad staroslověnskou. Velkomoravské dědictví ale zůstalo přítomné v našem umění, zejména oblibou zvláštního typu chrámu v podobě **rotundy**.

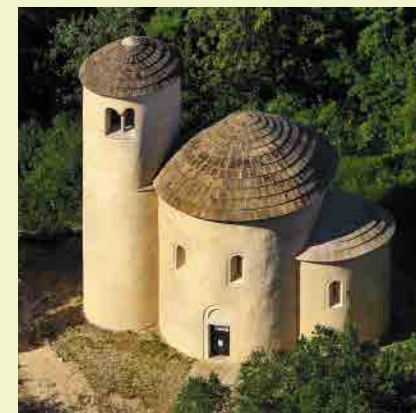
Praha 10. století byla impozantním velkoměstem. Ibrahim Ibn Jakob, arabský cestovatel a obchodník, ji popsal jako bohaté „kamenné město“. Z jeho doby toho bohužel mnoho nezbylo, následující epocha **románského umění** k nám byla již štědřejší. Památky na Pražském hradě, četné chrámy, fragmenty **Juditina kamenného mostu** a zcela unikátní románské měšťanské domy dokládají mimořádný význam a bohatství Prahy **11. až 12. století**.

Přesto Praha stále neměla městská práva a její zástavba se táhla v izolovaných dvorcích od Pražského hradu k vltavskému brodu a dále po druhé straně řeky až k opevněnému **Vyšehradu**. Nej hustší a nejbohatší zástavba byla v místech pozdějšího **Starého Města**, které se tehdy nazývalo Mezihrady. Tam zkvétalo mezinárodní tržiště. Také proto se právě tato část stala jádrem města. Král Václav I. ji mezi léty 1230–41 obehnal hradbami a založením Havelského města položil i základy městských svobod. Mezihrady se asi od té doby nazývají též „Pražským městem“, podle Pražského hradu. Tehdy k nám také proniká **gotika**; vyrůstají další měšťanské domy, paláce a nové kláštery.

Vzestup hlavního města odrážel rozkvět českého státu. **Přemyslovci** – po více než pěti stech letech na trůně – ovládali z Prahy nejen Čechy, Moravu a Slezsko, ale získali i **království polské a uherské**.

Sv. Václav (asi 907 – 28. září 929 nebo 935).

Rotunda sv. Jiří a sv. Vojtěcha na hoře Říp.

Víte, že...

V polovině **13. století** žilo v pražské aglomeraci okolo **4 000 obyvatel**, což v té době odpovídalo velkému městu. Do počátku **14. století** ale počet obyvatel Prahy ještě stoupl – až k **10 000 lidí**.

Římský císař a král **Karel IV.** (1316–1378) – „Otec vlasti“.

Stříbrný Pražský groš, ražený od roku 1300, představoval po následující tři století jednu z nejstabilnějších měn Evropy. Razit jej dal král Václav II., jednalo se na tehdejší dobu o relativně velkou a těžkou minci (hmotnost 3,5 – 3,7 g) s vysokou ryzostí (933/1000) stříbra.

Víte, že...

Kutnohorské stříbrné doly vyvolaly svým bohatstvím podobnou horečku jako v 19. století americký Klondike.

Roku 1306 byl v Olomouci **zavražděn mladý Václav III.**, dynastie Přemyslovců vymřela po meči a soustátí se ihned rozpadlo. Zůstalo však pro střední Evropu přitažlivým vzorem. Napodobili jej Lucemburkové i Jagellonci, ale teprve Habsburkové jednotu střední Evropy znovu obnovili.

Lucemburkové nám vládli téměř sto třicet let (1310–1437). **Jan Lucemburský**, „král diplomat“ a „poslední rytíř“, získal český trůn svatbou s **Eliškou Přemyslovnou**. Rozprodával nejručnější privilegia, a tak si Staré Město mohlo zakoupit právo na radnici (1338) a stát se tak skutečným středověkým městem. Janův syn Václav byl vychován na pařížském dvoře, kde přijal jméno Karel.

Získal císařskou korunu a stal se tak **Karlem IV.** Pro Prahu, která byla hlavním městem českého státu i Svaté říše římské, toho vykonal mnoho. Nechal přebudovat Pražský hrad, zasloužil se o povýšení pražského biskupství na **arcibiskupství sv. Víta**. Po smrti stavitele Matyáše z Arrasu povolal ze švábského Gmündu mimořádně schopného mladíka a všestranného umělce, **Petra Parléře**, který mimo jiné postavil **Karlův most**. Roku 1348 založil **univerzitu**, první ve střední Evropě, a toho roku položil i základy **Nového Města Pražského**, které vtisklo řád starší, roztroušené zástavbě. Rozšíření opevněného podhradí (dnešní Malé Strany), výstavba řady monumentálních chrámů a klášterů, spolu s pásem hradeb, které vtáhly do města i vinice, sady, zahrady, ale i starý Vyšehrad, proměnilo Prahu ve velkoměsto, nesrovnatelné s čímkoliv v tehdejší Evropě. Rozloha Prahy dosáhla 700 ha a počet obyvatel stoupl k 40 000. Po smrti Karla IV., nazvaného již tehdy Otcem vlasti, nastoupil jeho syn **Václav IV.**

Nebyl horší než otec, ale měl smůlu. Starý svět se hroutil a jeho nejbližší příbuzní, včetně bratra Zikmunda, mu situaci jen komplikovali. V Čechách se rozvíjelo jemné umění „krásného slohu“, ale v Praze se také rodila první **evropská reformace**.

Česká reformace předběhla Evropu o více než sto let. Zaplatili jsme za to krutou daň. **Upálení mistra Jana Husa** kostnickým koncilem (6. 7. 1415) zradikalizovalo jeho domácnosti stoupence i odpůrce. **Husitská revoluce** propukla naplno. Vzpomínky na heroické boje českých utrakvistů a na slavná vítězství jejich vojevůdce **Jana Žižky z Trocnova** sice pomáhaly Čechům překonat těžká období v budoucnosti a inspirovaly i mnohá umělecká díla, ale peripetie občanských válek, hojně přiřizované křížáckými výpravami a papežskými klatbami, sužovaly tuto zem skoro celé 15. století. Čechy se ocitly v izolaci kacířů, Praha zchudla a počet jejich obyvatel klesl na 25 000. Náš zlatý věk skončil.

Panovníci **jagellonské dynastie**, kteří chtěli vyvést zemi z krize, měli mnoho velkých ambicí, ale bohužel méně schopností. Pražská řemesla a obchod sice znovu kvetla, pozdně gotické umění si osvojovalo renesanční novinky, ale poté co se **Vladislav II.** stal i uherským králem a přesídlil do Budína (1490), šlechtická oligarchie plně ovládla stát a význam Prahy opět klesal. Tragická smrt krále Ludvíka **v bitvě u Moháče** (1526) nejen ukončila více než půlstoletou vládu Jagellonců, ale otevřela i cestu Turkům do Uher a Habsburkům k moci.

Habsburkové udrželi pohromadě soustátí Rakouska, Čech a Uher skoro **čtyři sta let** (do roku 1918). Jejich nástup na český trůn byl doprovázen sílící renesancí, která si jen pomalu razila cestu protestantským prostředím, a tak Prahu zasáhla až pozdní

Pomatený, ale uměnímilovný **císař Rudolf** se obklopil schopnými umělci, vědci i podvodníky. Přestavěl Pražský hrad i jeho zahrady, vytvořil mimořádnou sbírku uměleckých děl a byl donucen potvrdit **náboženskou svobodu** ve své říši.

vlna **renesančního umění** – manýrismus, který zde ovšem o to silněji zazářil. Strašný požár Pražského hradu a Malé Strany roku 1541 sice způsobil nenávratné škody, ale současně poskytl velkou příležitost k uplatnění nového slohu. Renesanční paláce českých pánů okolo Pražského hradu a Letohrádek královny Anny (z let 1537–63) byly předjmem tohoto stylu. Císař

Víte, že...

V **tragické bitvě u Moháče** (29. srpna 1526) padlo podle odhadů historiků asi 15 000 vojáků armády uherského království. Mezi nimi i sám dvacetiletý král **Ludvík Jagellonský** (*1506). Smrt našel v bažinách kolem Moháče, v nichž se i se svým koněm utopil na útěku z prohrané bitvy.

Sochařská výzdoba Valdštejnské zahrady je dílem A. de Vriese (1626–27).

Rudolf II. přenesl roku 1584 svoji rezidenci do Prahy a Praha se stala evropským centrem **pozdního manýrismu**.

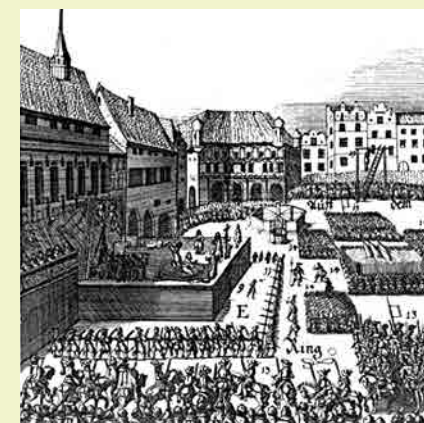
S pádem Rudolfa II. skončila náboženská tolerance. Konflikt protestantské většiny s katolickými Habsburky vyústil do **stavovského povstání**, které zahájilo **třicetiletou válku** (1618–48). Čeští protestanti prohráli. Český stát na tři sta let ztratil svá práva – stal se pouhou provincií – a většina české šlechty, inteligence a patriciátu odešla do emigrace. Nastalo období kruté **rekatolizace**. Válečné běsnění vyvražďilo polovinu obyvatel země, protestantská a katolická vojska vyplnila České království i rudolfínské sbírky. Přesto se i během války ambiciózní císařský generál **Albrecht z Valdštejna** snažil udržovat rudolfínské umělecké tradice. Jeho velkolepý palác na Malé Straně předznamenal monumentální stavby pražského baroka. Pád Albrechta z Valdštejna a jeho následné zavraždění (Cheb, 1634) ukončilo mecenášství tohoto velmože, ale jeho příkladu nebylo zapomenuto. Praha znovu změnila svou tvář. Součinnost talentovaných umělců a štědrých mecenášů vyplňuje druhou polovinu 17. a první třetinu 18. století.

Osvícenské století přineslo úpadek uměleckých sil a pokles do provincialismu. Přesto Stavovské divadlo mohlo slavit úspěch Mozartova Dona Giovanniho a Bertramka se stala němým svědkem skladatelova pražského pobytu. Tehdy v Praze žilo asi 80 000 lidí a od té doby počet jejích obyvatel stále stoupá.

Závěr „osvíceného století“ je spojen s **národním obrozením**. Zbytky české šlechty a potomci urozených pobělohorských přistěhovalců podporovaly emancipaci českého národa, jeho vědy i umění a jeho kulturní i politické instituce. Tragický způ-

Stavovské divadlo (1781–83).

Exekuce 27 pánů na Staroměstském náměstí 21. 6. 1621.

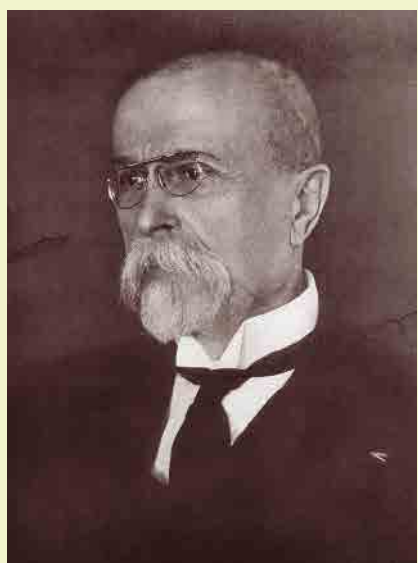
sob definice národa podle jazyka ale položil základy národnostní roztržky mezi Čechy a německy mluvícími Čechy. Obě národnosti spolu soupeřily a odraz jejich rivalit je v Praze dosud viditelný. Německé Rudolfinum a Státní opera proti českému Národnímu divadlu a Národnímu muzeu. S odstupem doby je zřejmé, že se díla obou národů doplňují a toto soupeření bylo veskrze užitečné.

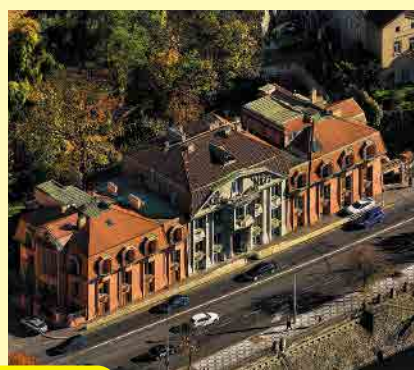
Kubistický dům U Černé Matky Boží (J. Gočár, 1911–1912).

Německy psaná česká literatura sice vrcholí na přelomu **19. a 20. století** v knihách **Franze Kafky**, Gustava Meyringa

nebo Franze Werfela, ale propast mezi oběma etniky se nadále spíše zvětšovala.

T. G. Masaryk – první československý prezident.

Víte, že...

Čechy jsou jedinou zemí, kde existuje i kubistická architektura, a **Praha je hlavním městem kubistické architektury**.

(Tzv. Trojdům z roku 1913, kubistická vila od Josefa V. Chocholy na Rašínově nábřeží pod Vyšehradem.).

Umění 19. století, **včetně pražské secese**, doplnilo barokní ráz středověké Prahy, ale nezměnilo její charakter. Dokonce ani moderní směry počátku 20. století nepoškodily tvář staré Prahy. Moderní umění není cizorodým prvkem v tomto prastarém městském organismu, pokud citlivě vnímá své okolí, tak jak to ukazují např. **kubistické stavby** z doby před 1. světovou válkou.

První světová válka vedla k pádu habsburské monarchie. 28. října 1918 byla vyhlášena **Československá republika**, Praha se opět stala skutečným hlavním městem a Pražský hrad přivítal prezidenta republiky – **T. G. Masaryka**, který našel svého architekta v uvážlivém Josipu Plečnikovi. Art Deco vystřídal v 2. polovině 20. let **funkcionalismus**. Český funkcionalismus i surrealismus, ale i spisovatel **Karel Čapek** jsou světové pojmy, které zastupují pestrou mozaiku meziválečné kultury. Dvacetileté období **první republiky** můžeme považovat za druhý zlatý věk našich dějin. „Líbánky“ mezi Prahou a Paříží ale ukončila **Mnichovská dohoda v roce 1938**. Británie a Francie nás předhodily Hitlerovi.

Zhroutení první republiky a **okupace fašistickým Německem** opět ohrozily existenci česky mluvící většiny této země. Zvěrstva napáchaná nacisty znemožnila budoucnost dalšího soužití Čechů s českými Němci, kteří se z 98 % rozhodli být německými Němci. Osvození republiky a **Pražské povstání v květnu 1945** znamenalo návrat svobody. **Poválečný odsun 2,5 milionu Němců** ukončil 700 let společného soužití obou národů v naší zemi.

Po smutných mnichovských zkušenostech a pod dojmem osvobození většiny států Sovětským svazem propadlo mnoho Čechů iluzi, že lze skloubit demokracii s komunismem. Čtyřicet procent hlasů stačilo, aby komunisté roku 1948 provedli převrat. V následujících letech se s budovatelským

Václav Havel (1936–2011), symbol „sametové revoluce“ a první prezident České republiky.

nadšením pokusili noví vládcí zničit vše, co připomínalo „přežilé“ časy a nahradit je novými symboly. Příkladem je obří sousoší Stalina na Letenské pláni, které ale bylo odstraněno již v roce 1961.

V roce 1968 rozdrtily tanky „sprátelených“ zemí sovětského bloku pokus o tzv. socialismus s lidskou tváří. Následovala další etapa systematické devastace kulturního dědictví, kterou v Praze připomíná nesmyslně vedená magistrála napříč Václavským náměstím pod Národním muzeem.

Pokojná, tzv. **sametová revoluce** ze **17. listopadu 1989** nám umožnila návrat k civilizaci, kterou většina lidí této země považuje za svou. Praha opět procitla do svobody. Tato svoboda však zároveň znamenala **rozdělení Československa**, neboť většina Slováků měla jiné představy o společném státě. Od roku 1993 je Praha hlavním městem České republiky, ta vstoupila 12. 3. 1999 do severoatlantické aliance **NATO** a 1. 5. 2004 do **Evropské unie**.

Vstup do Hradu střeží vojáci hradní stráže; v pozadí Matyášova brána (1614).

„PRAGA MATER URBIVM“

Praha je podivuhodný organismus. Není překvapivé, když barokní fasáda domu ukrývá gotické zdivo a románské sklepení. Stará Praha je středověké město v barokním plášti, okrášleném jako klenoty moderním uměním. K jejímu **historickému jádru** (Pražský hrad, Hradčany, Malá Strana, Staré Město, Nové Město, Vyšehrad) přiléhá **vnitřní město**, jehož čtvrti povstaly ze starých předměstí a od 18. a zejména 19. století srůstaly s pražskými městy (např.

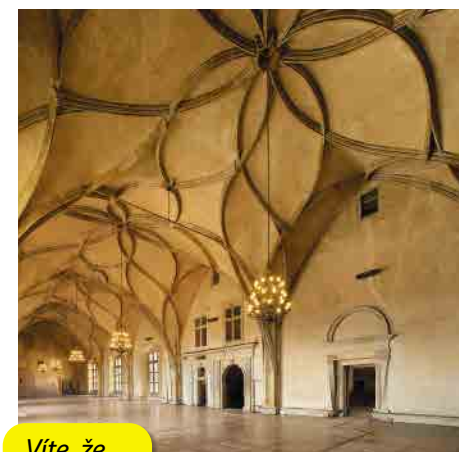
Víte, že...

Pražský hrad je centrem českého státu již tisíc dvě stě let. Kromě papežského Říma nenajdete v Evropě jiné starší a dosud **nepřetržitě užívané centrum státu**.

Karlín, Smíchov, Holešovice, Vinohrady, Vršovice, Žižkov). Na ně pak navazuje **vnější město**, dnes plné sídlišť, nákupních center, rodinných vil, lesů a zahrad, ale i průmyslových celků (např. Jižní Město, Jihozápadní Město, Bohnice, Prosek).

PRAŽSKÝ HRAD

Pražský hrad je již více než 1200 let politickým centrem našeho státu. Dnes v něm sídlí prezident republiky, který obývá Nový palác, tzv. **Tereziánská křídla**. Touto stavbou scelil Niccola Pacassi v 18. století jednotlivé hradní paláce, zejména ty z časů Rudolfa II. **Matyášova brána** z roku 1614 pamatuje až Rudolfova nástupce Matyáše II., ale na Rudolfovu vášeň pro umění tu dosud upomíná **Obrazárna Pražského hradu**.

Víte, že...

Vladislavský sál je dílem architekta Benedikta Rieda, který nahradil tři původní sály lucemburského paláce a ve své době (1486–1502) tak vytvořil v Evropě **největší klenutý prostor bez vnitřních podpěr** (62 × 16 m).

Zlatá ulička.

Příjemné posezení v zahradách pod Pražským hradem.

Víte, že...

Kláster sv. Jiří je nejstarším klásterem v naší zemi a sloužil jako výchovná instituce pro urozené dívky Českého království.

Nejstarší jádro hradu dnes slouží hlavně turistům. Starý středověký **Královský palác** ukrývá románské sklepení z 12. století, gotické přízemí se **Sloupovou síní** Václava IV. a pozdně gotický, trůnní **Vladislavský sál**. Dnes je tu volen prezident republiky a odbývají se zde nejvýznamnější politické ceremonie státu. Pozdně gotické klenby sálu a k němu přiléhajícího jezdeckého schodiště doplnil B. Ried renesančními okny, portály a renesančním Ludvíkovým křídlem.

K jižnímu boku katedrály přiléhá budova **Starého probošství**, v níž kdysi sídlili pražští biskupové. Na přilehlém prostranství byl roku 1928 vztyčen J. Plečnikem **monolit z mrákotínské žuly**, na počest obětí první světové války. Opodál stojící bronzová replika **jezdeckého sousoší sv. Jiří** připomíná originál z roku 1373 (umístěn v Národní galerii).

K nejstarším stojícím stavbám na Pražském hradě patří ženský benediktinský **klášter sv. Jiří**. Barokní průčelí jeho kostela ukrývá **baziliku z roku 920**, dochovanou ve stavu po opravě z poloviny 12. století. Samotný klášter byl založen v roce 973.

Po jeho jižním boku se svažuje Jiřská ulice, která podél **Rožmberského** (později Lobkovického) **paláce** a renesanční budovy **Purkrabství** míří k **Černé věži** z roku 1135. Černá věž je součástí renesanční brány, která se otevírá směrem k **Starým zámeckým schodům**. Z Jiřské ulice můžeme odbočit do malebné **Zlaté uličky**. Její pitoreskní zástavba je přilepena k hradnímu opevnění. Z něj jsou pozoruhodné zejména věže, které sloužily i jako vězení.

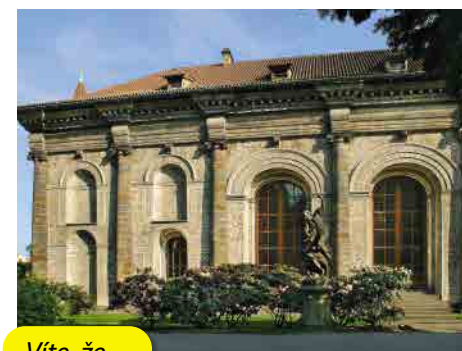
V nejbližším okolí Pražského hradu se rozprostírají **zahrady** (Zahrada Na Baště, Rajska zahrada, Zahrada Na Valech, Jelení příkop a Královská zahrada), které se zde rozrůstají již od dob Ferdinanda I. (od

Renesanční **Letohrádek královny Anny Jagellonské**, zvaný (nesprávně) Belvédér, dal v Královské zahradě postavit pro svoji manželku Ferdinand I. (1535–63). Objekt zdobí desítky renesančních reliéfů s historickou i kurtoazní tematikou. Před letohrádkem zvoní voda tryskající z bronzové **Zpívající fontány** z roku 1564.

roku 1534). Ukrývají řadu renesančních a barokních soch od předních umělců své doby (včetně M. B. Brauna) a neméně pozoruhodné stavby, jako např. renesanční **Mičovnu** od Bonifáce Wohlmuta.

Spojení tradic s modernou své doby ale pokračovalo stále. Architekt presidenta T. G. Masaryka, dnes světznámý Josip Plečnik, provedl mnohé úpravy hradu (1920–34), které citlivě a inteligentně ozvláštňují hradní areál.

Víte, že...

Mičovna je jednou z nejstarších „tělčovčen“ v Evropě (dokončena 1569).

OTEVÍRACÍ DOBY HRADU	1. 4. – 31. 10.	1. 11. – 31. 3.
Areál Hradu – denně	6.00 – 22.00	6.00 – 22.00
Památkové objekty v areálu Hradu – denně*	9.00 – 17.00	9.00 – 16.00
Zahrady Pražského hradu	10.00 – 18.00	nepřístupné

* kromě 24. 12.

KATEDRÁLA SV. VÍTA, VÁCLAVA A VOJTĚCHA

Skutečné srdce českého státu a nejposvátnější místo všech Čechů leží uprostřed hlavního, třetího nádvoří. Jde o **katedrálu sv. Víta** a do jejího organismu vrostlou **kapli svatého Václava**. Zde spočívá tělo věčného vládce a ochránce této země. Nad jeho hrobem jsou v korunní komoře uloženy **korunovační klenoty**. Nejceněnější z nich, Svatováclavská koruna, pochází z doby Karla IV. Svatováclavská kaple, zbudovaná za Karla IV. Petrem Parléřem (dokončena 1367), ukazuje význam tohoto místa. Její

Svatováclavská královská koruna spočívala kdysi na hlavě samotného Karla IV.

čtvercový půdorys ruší dobově obvyklé schéma katedrálního půdorysu. Stěny pokrývají leštěné polodrahokamy a fresky, z nichž část líčící svatováclavskou legendu pochází až z 16. století. Dvoumetrová opuková socha sv. Václava (dokončena 1373) a fresky s císařskými portréty jsou ještě z doby Karlovy, jakož i zcela mimořádná hvězdová klenba kaple.

Dominantou jižního průčelí katedrály je **věž** završená renesančním ochozem a barokní cibulovou bání. Mezi Velkou jižní věží a Svatováclavskou kaplí se nachází monumentální vstup do katedrály, zvaný **Zlatá brána**. Zdobí ji **mozaika** z doby Karla IV., který je na ní portrétován se svojí čtvrtou manželkou, Alžbětou Pomořanskou. Podle návrhů českých malířů ji vytvořili (1371) benátská mozaikáři a dodnes je považována za největší a nejstarší venkovní mozaiku severně od Alp. Po nedávno provedeném zrestaurování znovu září v původní nádhře. Kromě kaple sv. Václava a Zlaté brány s Jižní věží dokončil Parléř se svou huti i presbytář katedrály až po **Starou sakristii**, která je zastropena odvážnou klenbou s visutým svorníkem, což byl ve své době (1356) technicky špičkový výkon. Také **klenba presbytáře** je mimořádně pozoruhodná, jde totiž o jednu z nejstarších síťových klenb v Evropě (dokončena 1385).

V pražské katedrální huti se po polovině 14. století rodilo pozdně gotické architektonické tvarosloví, rozvíjené pak o 50 let později po celé střední Evropě. Sochařská výzdoba vzešlá z parléřovské huti je neméně pozoruhodná. **Náhrobky** šesti přemyslovských panovníků a biskupa Jana Očka z Vlašimi v přízemí kaplí, spolu se zcela jedinečným souborem **21 portrétních bust v dolním triforiu** a s dalšími **10 bustami svatých na vnějším triforiu** činí z katedrály též velkolepý svatostánek středověkého sochařství.

Chryl na katedrále.

Kaple sv. Václava, patrona a věčného vládce Českých zemí (1367).

Interiér svatovítské katedrály.

Zlatá brána s mozaikou ze 14. století.

Po smrti Petra Parléře (1399) se stavba patrně zpomalila a po propuknutí husitských válek (1420) se zcela zastavila. Následující staletí katedrálu jen doplňovala. Jagellonci postavili pozdně gotickou **královskou oratoř** (1493) a za Habsburků vzniklo královské mauzoleum s hroby Ferdinanda I., Anny a Maxmiliána II. Baroko katedrálu ozdobilo např. stříbrným **náhrobkem Jana Nepomuckého** (1733–36). Konečná dostavba (1873–1929), kterou řídili Josef Mocker (do roku 1899) a po něm Kamil Hilbert, poskytla příležitost i pro české moderní umělce. Současnost zastupují v katedrále např. slavný Myslbekův **náhrobek kardinála B. Schwarzenberga** (1892–95) nebo **vitráže** od Fr. Kysely, M. Švabinského a A. Muchy.

Sv. Vít je nejen metropolitním chrámem pražských arcibiskupů, ale i korunovačním chrámem a pohřebištěm našich panovníků. Byl a je zhmotnělým **symbolem české státnosti**.

Loreta (K. I. Dientzenhofer, 1720–22).

HRADČANY A STRAHOV

Západně od Pražského hradu se otevírá **Hradčanské náměstí**. Na něm nalezneme velkolepé **paláce** dvořanů a církevních institucí, např. renesanční Lobkovický palác (později zvaný Schwarzenberský) se sgrafitovou výzdobou (1545–63) a barokní palác Toskánský (dokončen 1691 J. B. Matheyem). V boku rokokového průčelí Arcibiskupského paláce je brána vedoucí ke Šternberskému paláci, v jehož prostorách se nachází část sbírek **Národní galerie** věnovaná starému evropskému umění (uvidíte zde mj. slavný obraz *Růžencová slavnost* od A. Dürera). Uprostřed náměstí stojí pozdně barokní **Mariánský sloup** z dílny F. M. Brokoffa (1726) a na okraji náměstí, u nároží Salmovského paláce, byla roku 2000 odhalena bronzová **socha T. G. Masaryka**, našeho prvního prezidenta. Náměstí je nejstarším jádrem Hradčan,

třetího města pražského, které vzniklo už okolo roku 1320, ale královským městem se stalo až v roce 1598. Reprezentační paláce šlechty, jejich luxusní zahrady (např. zahrada Černínského paláce) a četné chrámy, např. rozlehlá **Loreta** od K. I. Dientzenhofera

Schwarzenberský palác.

Pohled ke Strahovskému klášteru.

Nový Svět na Hradčanech.

(1722), vytlačovaly drobné měšťanské domky. Ty se krčí zejména na **Novém Světě**. Dnes mají většinou renesanční a raně barokní fasády. Svým poetickým kouzlem vytvářejí zlidšťující protipól k vznešené monumentalitě paláců.

Jihozápadně od Hradčan se rozprostírá **Strahovský premonstrátský klášter**, založený v polovině 12. století. Po mnohých přestavbách se nejvýrazněji uplatňuje jeho barokní tvář. Rozlehlé budovy slouží nejen premonstrátskému klášteru, ale i **Památníku národního písemnictví** a bohaté **Strahovské obrazárně**. Zvláště pozoruhodná je zdejší **knihovna**, která ukrývá na **130 000 knih, 2 500 rukopisů** (z nichž nejstarší pocházejí z 9. století), kolem 1 500 prvních vydání a dále pozůstalost 1 200 českých spisovatelů. Strahovský areál zahrnuje i půvabné zahrady, z nichž se nabízejí překrásné výhledy na Prahu.

PETŘÍN A MALÁ STRANA

Strahov je vlastně již součástí **Petřínských sadů**, které jsou pozůstatkem původní obory. Tu postupně vytlačily vinice a zahrady. Dnes vede po Petříně dvoukilometrová vyhlídková stezka, která nás provede po zdejších zajímavostech, jako je např. **Petřínská rozhledna** – 60 m vysoká napodobenina pařížské Eiffelovy věže – nebo kuriózní **zrcadlové Bludiště**. Obě stavby vznikly u příležitosti Jubilejní výstavy v roce 1891.

K dalším kuriozitám Petřína patří dřevěný Karpatský kostelík z 16. století, přenesený do zdejší Kinského zahrady z karpatské Velké Lúčky, a **Lanová dráha**. Na Petříně se nacházejí i sochy a sousoší, např. Myslbekův **pomník** romantického básníka **K. H. Máchy** (z roku 1912) – oblíbené místo zamilovaných.

Petřín a Pražský hrad svírají pod sebou **Malou Stranu**, dříve zvanou Menší a ještě předtím Nové Město. Kupecká osada tu existovala již v 8. století, ale poté, co kníže Břetislav odtud přestěhoval židovské osadníky na druhý břeh Vltavy (v 11. století), stala se rezidenčním městem české šlechty i vyslanců okolních panovníků. Dodnes zde sídlí mnohá **vyslanectví**. Malebná **Nerudova ulice**, spojující Malou Stranu s Pražským hradem ale dokládá, že zde nesídlila jen šlechta. Městská práva získala Malá Strana od Přemysla Otakara II. (1257). Již tehdy bylo jejím centrem **Malostranské náměstí s kostelem sv. Mikuláše**, který byl přestavěn Kryštofem a Kiliánem Ignácem Dientzenhoferovými (1704–52).

Nedaleko odtud, v **Karmelitské ulici**, stojí naopak skromnější, ale možná ještě slavnější stavba. Původně protestantský

"Pražská Eiffelova věž" – Petřínská rozhledna.

Dům U Červeného lva na Malé Straně

Víte, že...

Hladová zeď je zbytkem opevnění Malé Strany, jež dal po roce 1360 zbudovat **Karel IV.** Údajně proto, aby zaměstnal pražskou chudinu.

Sv. Mikuláš, spolu s přiléhající jezuitskou kolejí, představuje nejmonumentálnější a nejtypičtější církevní stavbu pražského baroka.

chrám byl po prohraném povstání předán katolíkům a **zasvěcen Panně Marii Vítězné**.

Barokní poklad jiného druhu ukrývá **augustiniánský kostel sv. Tomáše**, pro který byl roku 1636 objednán oltář u P. P. Rubense.

Velkorysost řady zdejších **barokních paláců** (např. Thunovského v Nerudově ulici od J. Santiniho z roku 1726) a půvab barokních **zahrad** (např. Vrtbovská zahrada se sochami M. B. Brauna z roku 1730 nebo Ledeburská zahrada od J. Santiniho z roku 1720) navazují na příklad **paláce Albrechta z Valdštejna** (1624–30), který využil pobělohorských konfiskací protestantského majetku a na místě 22 domů, cihelny a několika zahrad

Víte, že...

*V kostele P. M. Vítězné, prvním pražském barokním chrámu, se od roku 1628 nachází zázračné **Pražské jezulátko**.*

Malostranské střechy.

Vrtbovská zahrada (F. M. Kaňka, M. B. Braun, 1730).

Okolí Malostranského náměstí.

zbudoval svoji velkolepou rezidenci (str. 8). Přiléhající zahradu ozdobil bronzovými sochami slavný Adrien de Vries (1626–27), ale najdete tam jen jejich kopie, protože originály roku 1648 ukradli Švédové. Před Albrechtem z Valdštejna byly zdejší šlechtické rezidence podstatně skromnější, ale neméně vznešené, jak ukazuje např. **palác Smiřických** na Malostranském náměstí, i když jeho fasáda byla z části upravena po roce 1763. Mimochodem, právě odtud 23. května 1618 vyrazila na Hrad skupina českých pánů rozeznělých neustálým porušováním náboženských svobod a práv českých protestantů, a svoji nelibost projevili **defenestrací** nevhodných úředníků. Tato – v našich dějinách již třetí – defenestrace začala nejen **stavovské povstání**, ale i **třicetiletou válku**.

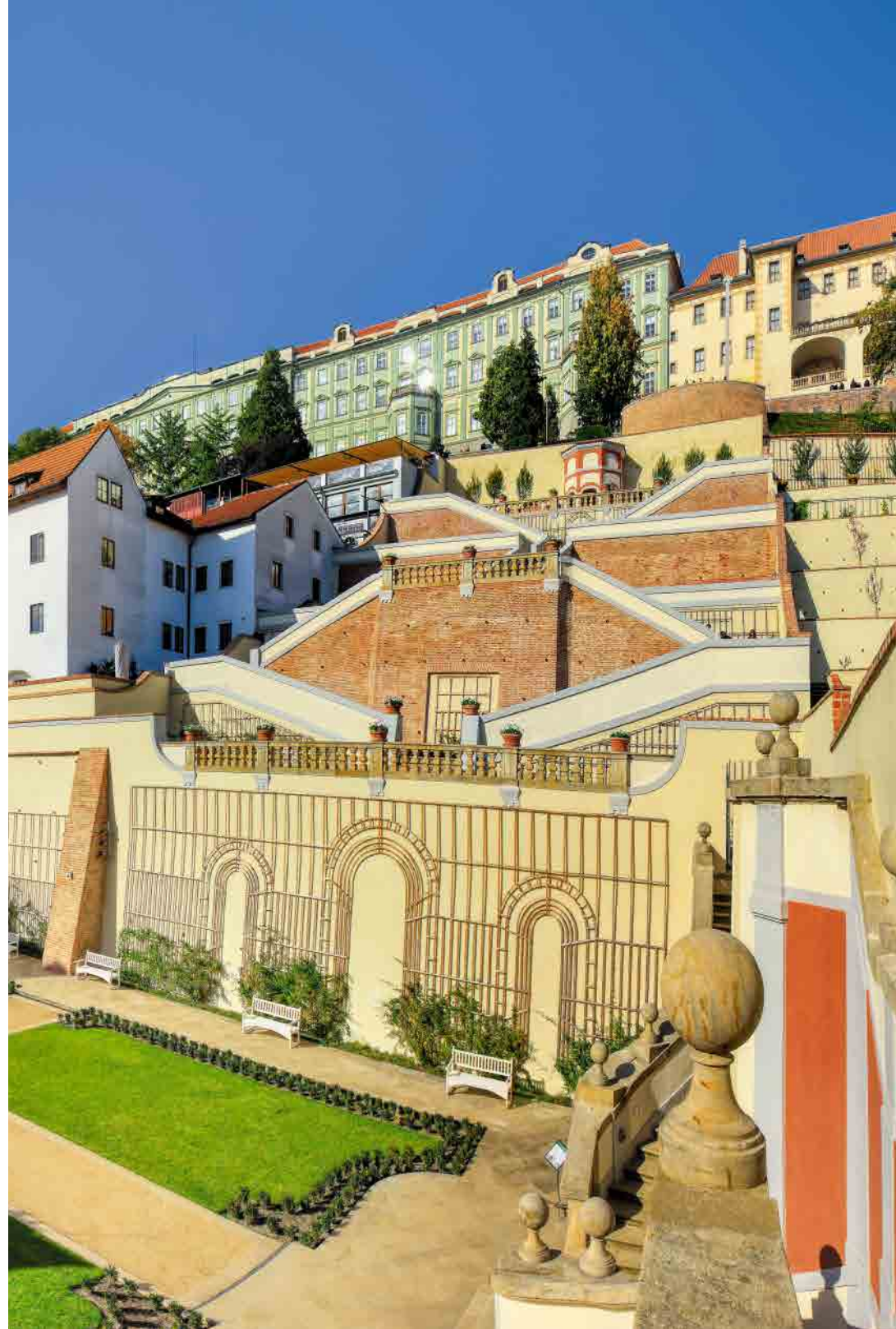
Vedle paláce Smiřických stojí **Šternberský palác**, ve kterém vznikl v roce 1541 obrovský požár. Oheň zasáhl nejen Malou Stranu, ale i Pražský hrad. Již předtím ovšem Malá Strana lehla popelem, a to na počátku husitských válek (1419), kdy zde lůza „oslavovala“ smrt Václava IV. Z nejstarších staveb, které do dnešních dnů přežily, je asi nejpůsobivější johanitský **kostel Panny Marie pod řetězem** (1169). Johanité, po roce 1530 maltézští rytíři, měli chránit kamenný most.

Víte, že...

V Praze se udály **tři** slavné **defenestrace**. Mimo zmíněného vyhození místodržících Slavaty a Martinice to byla defenestrace roku **1419**, která se udála na Novoměstské radnici a fakticky zahájila husitskou revoluci. K dalšímu vyhození úředníků z oken jejich kanceláří pak došlo ještě během lidových bouří v roce **1483**.

Palác Smiřických na Malostranském náměstí.

RESTAURACE MALOSTRANSKÁ BESEDA

Útulné prostředí restaurace, kde se každý host může cítit domácky. Styl gastronomie vychází ze základů české kuchyně, podávány jsou pokrmy a menší jídla vhodná k pivu, klasická hotová jídla, ale také vegetariánská jídla a pokrmy založené na základech racionálního stravování. Mimo to v naší restauraci podáváme perfektně ošetřené tankové pivo Pilsner Urquell.

Otevřeno denně: 11.00–23.00 hodin
60 míst k sezení uvnitř + 48 venku

Malostranské náměstí 35/21, Praha 1 – Malá Strana
+420 222 211 561; PUOR@malostranska-beseda.cz
www.facebook.com/malostranskabeseda/
www.instagram.com/malostranskabeseda/
www.malostranska-beseda.cz

RESTAURACE TŘI GRÁCIE

Legendární vinárna Tři Grácie od 70. let minulého století hostila prestižní Velké degustace moravských vín a až do svého přechodného zániku v roce 2010 patřila k nejoblíbenějším pražským podnikům, kde se scházely významné osobnosti své doby. Zašlá sláva vinárny byla obnovena po dlouhé a náročné rekonstrukci ve dvacátých letech. Tři Grácie jsou zpět v celé své kráse a restaurace vám opět nabízí svou laskavou náruč, neopakovatelnou atmosféru a úchvatné výhledy.

Otevřeno denně: 11.00–23.00 hodin
54 míst k sezení uvnitř + 40 venku

Novotného lávka 200/3, 110 00 Praha 1
+420 778 961 971; info@trigracie.cz
www.facebook.com/restauracetrigracie
www.instagram.com/restauracetrigracie/
www.trigracie.cz

Karlův most ze staroměstského břehu.

KARLŮV MOST, VLTAVA, PRAŽSKÉ MOSTY A OSTROVY

Karel IV. dal od roku 1357 stavět nový kamenný most, nazvaný po něm později jako **Karlův**. Ten stojí dodnes díky výtečné konstrukci, za níž lze tušit geniálního Petra Parléře. Je **dlouhý 520 m**, široký 10 m a je nesen **16 oblouky**. Mostní

Víte, že...

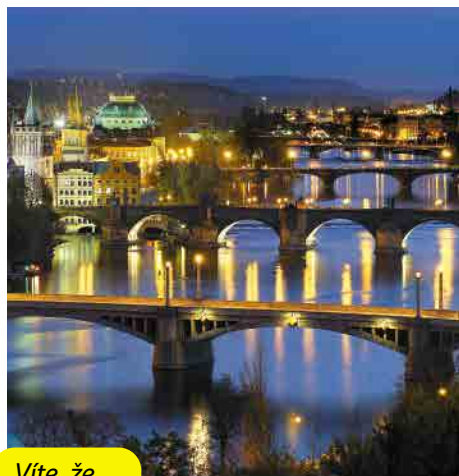
Praha měla již od roku 1169 svůj **kamenný most**. Jmenoval se **Juditin**, podle manželky krále Vladislava I. Stál zhruba v místech dnešního Karlova mostu, byl ale nižší, měl více oblouků a byl delší, protože od malostranského břehu směřoval více po směru toku řeky. Směr osy Juditina mostu, který **smetla povodeň** (1342), dodnes ukazují Malostranská mostecká brána.

Turistický ruch na Karlově mostě

Úsek, kde **Čertovka** omývá domy Kampy, bývá nazýván pražské Benátky.

Víte, že...

Pražské břehy spojuje celkem **18 mostů**. Nejstarší a nejslavnější Karlův most je článkem korunovační Královské cesty, zatímco nejmladší, Barrandovský most (z let 1978–88), je součástí jižního dálničního obchvatu Prahy. Nejvyšší, Nuselský most, se klene nad Nuselským údolím ve výšce 43 m.

pilíře se staly podstavci pro sochařskou výzdobu. Nyní zdobí most **28 skulptur** od nejlepších sochařů své doby. Nejstarší dochovanou sochou je sv. Jan Nepomucký od Jana Brokoffa (1683). Je postavena na místě, odkud bylo jeho tělo svrženo do řeky. Odtud se šířil kult tohoto světce i zvyk umísťovat jeho sochy na mosty. Církevní řády a fakulty univerzity zde mezi sebou soupeřily o nádhernější oslavu svých svatých. Pracovali pro ně i M. B. Braun (např. sv. Luitgarda z roku 1710) a F. M. Brokoff (nejznámější jsou sv. Trinitáři z roku 1714). Na protilehlém břehu uzavírá most **Staroměstská mostecká věž**, bohatě sochařsky vyzdobená v 80. letech 14. století. Trůnící Karel IV., jeho syn Václav IV. a země, jimž vládou, jsou pod symbolickou ochranou zemských světců.

Hrůzostrašné „výzdoby“ se věž dočkala roku 1621, kdy byly na jejím ochozu vystaveny uťaté hlavy popravených českých pánů.

Vrátíme-li se na malostranský břeh, můžeme si prohlédnout nevelký, ale malebný ostrov **Kampa**. Tak jako Malá Strana je i on plný honosných paláců, krásných zahrad a parků, ale i romantických zákoutí.

Na pražském toku Vltavy vzniklo osm ostrovů. Kromě Kampy je centrem společenského života zejména **Slovanský ostrov** (do roku 1918 zvaný Žofín). Od roku 1830 se tu v restauraci pořádají koncerty a bály. Koncertovali tu mj. Fr. Liszt, H. Berlioz i P. I. Čajkovský. Atmosféru řeky **Vltavy** lze poznat při plavbě v turistických parnicích. Ti zdatnější si mohou půjčit pramici a zblízka si vychutnat romantiku mezi pražskými jezy. Musí si ale dávat pozor, průměrná hloubka pražského koryta Vltavy se pohybuje okolo 2,5 metru.

STARÉ MĚSTO A ŽIDOVSKÉ GHETTO

Staré Město je nejstarším a nejbohatším městem pražským. Jeho vznik je spojen s mezinárodním tržištěm, které zde fungovalo nejméně od 9. století. Obdiv arabského kupce Ibrahima Ibn Jakoba, který tudy v 10. století projížděl, se zřejmě týkal právě této části Prahy. V okolí Staroměstského náměstí a podél hlavních staroměstských cest se dochovaly nejstarší **románské městské kamenné domy**, což je v rámci střední Evropy naprosto unikátní. Dnes je jich známo více než sedmdesát. Staré Město se tehdy nazývalo Mezihradí (mezi Pražským hradem a Vyšehradem) a na nynějším **Staroměstském náměstí** kvetlo mezinárodní tržiště. V místech, kudy prochází Pražský poledník, stával Mariánský sloup (z roku 1680), který současně sloužil jako gnómon slunečních hodin. Byl zničen

Víte, že...

Týnský chrám a dům **U Kamenného zvonu** (vlevo) – v domě zřejmě nějakou dobu bydleli král Jan Lucemburský a jeho žena Eliška Přemyslovna. Je proto možné, že právě zde se narodil budoucí král a císař **Karel IV.** (* 14. 5. 1316).

VSTUP DO METRA
MŮSTEK

NÁRODNÍ

UHELNÝ TRH

VÁCLAVSKÉ NÁM.

NA MŮSTKU

HAVELSKÁ

MICHALSKÁ

JILSKÁ

KARLOVA

NA PŘÍKOPĚ

RYTÍŘSKÁ

ŽELEZNÁ

MELANTRICHOVA

MARIÁNSKÉ NÁM.

PLATNĚŘSKÁ

OVOCNÝ TRH

CELETNÁ

STAROMĚŠTSKÉ NÁM.

KAPROVA

PARÍŽSKÁ

TÝNSKÁ

DLOUHÁ

ŠIROKÁ

Víte, že...

Před radnicí jsou v dlažbě Staroměstského náměstí vyznačeny kříže připomínající **popravu 27 předáků** tragického stavovského povstání z let 1618–21.

při vyhlášení republiky v roce 1918, ale po 102 letech (2020) byla na témže místě vztyčena jeho replika. Vizuální i symbolickou protiváhou mariánského sloupu je **pomník mistra Jana Husa**, zakladatele české reformace, vytvořený secesním sochařem L. Šalounem (1915). Po jeho boku se uplatňuje jedna z nejkrásnějších pražských rokokových staveb – **Palác Goltz-Kinských** od A. Lurága (1755–65), stavěný podle projektu K. I. Dientzenhofera. Dnes jsou zde umístěny **grafické sbírky Národní galerie**.

Na protější, západní straně Staroměstského náměstí stojí zbytek **radnice** s kaplí a věží ze 14. století. Vlastní budova staroměstské samosprávy vznikla z několika měšťanských domů, jež obec postupně

připojovala od roku 1338, kdy získala právo postavit si radnici. Z jižního boku je radniční průčelí ozdobeno dosud funkčním **Orlojem**, který vytvořil Mikuláš z Kadaně (1410) a zdokonalil mistr Hanuš (1490). Roku 1864 vytvořil Josef Mánes orlojní kalendářní desku. Z této strany je radnice zajímavá i pozdně gotickým portálem od M. Rejska (1475) a nárožním renesančním **domem U Minuty**.

Ve východní části Starého Města se nacházejí nejstarší městské a zeměpanské objekty. Vedle goticky přestavěného románského kamenného **domu U Zvonu**, v němž pobývali mnozí středověcí panovníci, stojí malebná **Týnská škola** s podloubím ze 13. století. Za ní se vypíná hlavní městský **chrám Panny Marie před Týnem**, jehož velkou část vytvořila ve 14. století huť P. Parlěře. Dochovala se v něm

Staroměstská radnice – Orloj.

PIVOVAR U SUPA

Pivovar U Supa je **nejstarší pivovar s hostincem v Praze**. Jeho kořeny sahají až do 15. století. Nachází se v nejstarší a nejrušnější ulici Starého města, zhruba uprostřed Královské cesty, kde sídlí i Univerzita Karlova, v místech bývalé sladovny a pivovaru, který zásoboval pívem celou tehdejší Prahu. Dnes si zde vychutnáte moderně pojatou českou kuchyni a poctivé české pivo.

NABÍDKA

Domácí pivo „**SUP**“ **12° Král Prahy**. Prémiový světlý ležák SUP je spodně kvašené světlé pivo s vyšší hořkostí, plnou chutí a jemným chmelovým aroma, vyrobený ze čtyř druhů sladu. Ochmelen třemi druhy českého chmele. SUP je vlajkovou lodí pivovaru U Supa s prvenstvím v soutěži Král Prahy za nejlepší pivo roku 2017. Dále si zde vychutnáte i piva z pivovaru Čvikov.

PIVNÍ DEGUSTACE A AKCE

Pravý pivní fajnšmekr by si tuto záležitost rozhodně neměl nechat ujít. Sládek Aleš vybral 6 druhů piv, která jsou servírována na masivním dřevěném prkénku spolu s detailním popisem a vy můžete vesele degustovat. Nechte se unášet

chutí poctivosti, porovnávejte rozdíly každého kousku a nasávejte přitom atmosféru nejstaršího pivovaru v Praze. Během roku Pivovar pořádá různé gastronomické **akce**, které se vždy včas dozvíte na jeho webových stránkách nebo sociálních sítích.

PIVOVAR U SUPA

Celetná 22, Praha 1
+420 733 534 383
info@pivovarusupa.cz
www.pivovarusupa.cz
 pivovarusupa, pivovarusupa

Obecní dům a Prašná brána.

zcela mimořádná středověká sochařská výzdoba, ale i **náhrobek** rudolfinského **hvězdáře Tychona de Brahe** a soubor malířských prací.

Touto částí Starého Města též prochází památná **Celetná ulice** s nejvznešenějšími staroměstskými paláci. Na okraji ulice, ještě v rohu Staroměstského náměstí, se tísní **Štorchův dům**, ofreskovaný Mikolášem Alšem ve stylu spojujícím secesi s novorenesanční tradicí národního obrození. Uprostřed Celetné ulice, na rohu Ovocného trhu, se majestátně rozkládá klenot moderní architektury – kubistický **dům U Černé matky Boží** (viz str. 10) od Josefa Gočára (1909–11), zatímco Ovocnému trhu vévodí klasicistní budova **Stavovského divadla** (viz str. 9), která byla mimo jiné svědkem i slavné premiéry Mozartova Dona Giovanniho (1787).

Karolinum – gotický arkýř.

OBEČNÍ DŮM

Secesní **Obecní dům** a gotická **Prašná brána** vypadají vedle sebe jako staří přátelé v objetí, jehož obloukem překlenují nejen Celetnou ulici, ale i staletí, která dělají jejich vznik. Jako by toto magické místo bylo předurčeno stát se křižovatkou českých dějin.

V současnosti Obecní dům hostí řadu výstav předních výtvarníků, ale především je stánkem hudby, provozované v jednom z největších pražských sálů, **Smetanově síni**. Důmyslná elevace „pozvedne“ posluchače k ještě lepšímu výhledu na orchestr, zejména však vytváří příznivou akustiku.

Český národní symfonický orchestr byl založen v roce 1993 trumpetistou Janem Hasenöhrlm. Kromě koncertů vlastní abonentní řady, pořádaných ve Smetanově síni Obecního domu, se orchestr věnuje natáčení ve svém hostivařském studiu, doprovázení světových hvězd klasické hudby a jazzu na tour po celém světě.

Od roku 2005 pořádá ČNSO také **Mezinárodní hudební festival Prague Proms**, který pražským divákům představuje významné domácí i světové umělce klasiky a jazzu. Za mnohé, kteří na festivalu v minulých ročnících zazářili, jmenujme fenomenálního Ennia Morriconeho, skladatele filmové hudby Dannyho Elfmana nebo třeba klavíristu Chicka Coreu.

V roce 2022 získalo ČNSO prestižní cenu **Grammy** v kategorii „Nejllepší aranžmá, nástroje a zpěv“. Cena byla udělena za skladbu „To The Edge of Longing“ z desky Vince Mendozy Freedom Over Everything“. Vince Mendoza obdržel dvě nominace za dvě skladby z této desky, kterou nahrál společně s orchestrem přímo ve studiu ČNSO, Jan Hasenöhrl byl navíc producentem desky a iniciátorem projektu.

ČNSO
& PRAGUE
PROMS

KLASIKA

20. 9. 2023 – The Beatles Night
11. 10. 2023 – III. abonentní koncert
22. 11. 2023 – IV. abonentní koncert

FILMOVÁ HUDBA

15. 11. 2023 – Velikáni filmové hudby vol. II

Vstupenky na www.cnso.cz

Změna programu vyhrazena.

**RETRO
MUZEUM
PRAHA**

Retromuzeum Praha

OD Kotva – 4. patro
náměstí Republiky 656/8, 110 00 Praha 1
+420 702 130 101
www.retromuzeump Praha.cz

RETRO MUZEUM PRAHA

Zažijte 70. a 80. léta v Československu.

Pamatujete si na céčka, magnetáky, sifony, přenosnou Teslu, Emgetonky nebo nábytek z UP Rousínov v panelákovém bytě? „Husákovy děti“ a jejich rodiče tuší, o čem je řeč, ale co mladší generace? Atmosféru té doby připomínají exponáty shromážděné v Retro muzeu Praha, které působí od roku 2022 ve čtvrtém patře **obchodního domu Kotva**. Na ploše 2 500 m² jsou vystaveny předměty z unikátní sbírky obsahující na 12 000 položek.

Výstava je rozdělena do **tematických okruhů**, které nechávají návštěvníky nahlédnout do tehdejšího běžného života. Dozvíte se, jaká byla tehdy móda, jak se bydlelo, stravovalo, trávil volný čas. Jak byla zařízena kancelář nebo panelákový byt. Nechybí ukázky komunistické propagandy a fungování disentu. Ke **kuriozitám** patří odposlouchávací zařízení, oblíbené hračky, kostýmy populárních zpěváků či kompletně zařízený obývací pokoj nebo ukázka, jak vypadalo panelákové jádro. A víte, na jakém magnetofonu nejlépe zněly «Holky z naší školky»?

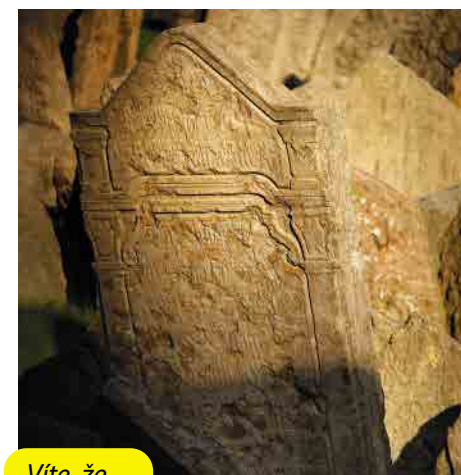
Otevřeno denně 9.00–20.00 hodin

Secesní Obecní dům (1906 – 1911). Na jeho výzdobě se podíleli nejvýznamnější čeští malíři a sochaři počátku 20. století.

K boku divadla přiléhá **Karolinum**, různorodý komplex budov univerzity, prorůstající blok domů až k Celetné ulici. Převážně jej halí fasády z baroka či 19. století, ale mnohé interiéry ukrývají gotiku. Jádrem celého komplexu je Rothlévův dům, který Václav IV. daroval univerzitě (1383). **Rektorát univerzity** zde sídlí od roku 1611. Ani nejnovější úpravy nezničily historickou různorodost tohoto organismu.

Celetná ulice spojuje hlavní náměstí s pozdně gotickou **Prašnou bránou** od M. Rejska (po roce 1475). K Prašné bráně těsně přiléhal Králův dvůr, oblíbená soukromá rezidence českých panovníků. Nedochoval se, byl přestavěn na **Obecní dům**, nejreprezentativnější palác secesní Prahy (1906–11). Historie prostranství, kde se obě památky nacházejí, dnešního náměstí Republiky, sahá do 12. století, kdy zde vznikla řada románských domů, jejichž pozůstatky jsou dnes prezentovány v nákupním centru **Palladium**.

Víte, že...

Mezi 20 000 náhrobky starého židovského hřbitova je i hrob slavného **rabbího Löwa**, který zde měl v rudolfínských časech vytvořit bájeného **Golema**, umělého člověka, který se však svému tvůrci poněkud vymkl z rukou, a tak musel být „vypnut“ a ukryt na neznámém místě.

Staronová synagoga.

Ze severní strany Staroměstského náměstí se otevírá pohled na **chrám sv. Mikuláše**, který postavil K. I. Dientzenhofer (1732–35). Za chrámem se rozprostíralo **Židovské ghetto**, které bylo zbouráno po roce 1896. Zachovala se **Staronová synagoga** z 13. století, nejstarší dochovaná a stále funkční synagoga ve střední Evropě, a zcela mimořádný **Starý židovský hřbitov**, užívaný od 15. do 18. století.

Většina Židovského města ustoupila secesní výstavbě. Zvláště **Pařížská ulice** se stala manifestací nového slohu, ale nábřeží okraje ghetta byly představovány již dříve. Dokladem je např. **Rudolfínium**, svatostánek hudby a výtvarného umění již od roku 1883. Pro pražské Němce je postavili hlavní architekti českého Národního divadla – Josef Zítka a Josef Schulz.

Z východní strany pak bylo Židovské město sevřeno klášterními a farními kostely. Na celém Starém Městě jich do počátku 13. století vyrostlo okolo třiceti. Nejslavnější z nich je **Anežský klášter** Na Františku, založený Anežkou Přemyslovnou (1234) pro františkány a klarisky. Dnes je v Anežském klášteře sbírka středověkého umění **Národní galerie**.

Svatá Anežka Česká také založila **jediný český církevní řád – řád křížovníků s červenou hvězdou**, který sídlí při Staroměstské mostecké věži u paty Karlova mostu. Jejich **chrám sv. Františka** byl barokně přestavěn Jeanem Baptistem Matheyem (1689), čímž vznikl jeden z nejkrásnějších kostelů pražského baroka. Tato západní a jihozápadní část Starého města ukrývá mnohé poklady. Tudy procházela

Klementinum vystavěné na ploše 2 ha je po Hradu druhým nejrozsáhlejším stavebním komplexem v Praze.

korunovační cesta českých králů, která spojovala Vyšehrad s Pražským hradem, zde se (v ulici Karoliny Světlé) nachází **románská rotunda sv. Kříže** z 11. století a tady stávala i slavná **Betlémská kaple**, kde kázal reformátor mistr Jan Hus. Byla rekonstruována (1950–53) podle zbořeného originálu z roku 1391.

Ale v této části města bylo též ohnisko katolictví, neboť u Křížovnického náměstí

již od roku 1556 působila jezuitská kolej, která se, zvláště po třicetileté válce, rozrostla v rozlehlý areál. Podle chrámu sv. Klimenta se mu říká **Klementinum**. Jeho součástí je **kostel sv. Salvatora** a k němu připojená tzv. **Vlašská kaple**. Jde o nejstarší evropský chrám postavený na eliptickém půdorysu. Pochází z let 1590–97, ale s jistotou nelze určit jejího tvůrce. O čem tehdy architekti v Itálii jen snili, to jejich italské kolegové na pražském

dvoře Rudolfa II. realizovali. Klementinum ukrývá i další poklady. Barokně zařízené interiéry chrámů, **Zrcadlové kaple** (1724) či **Knihovního a Matematického sálu** (1727 až 1730) mohou ilustrovat vývoj barokního umění v Čechách. Kromě toho ovšem Klementinum sloužilo i jako **univerzitní knihovna**. Dnešní Národní knihovna navazuje na tuto tradici. Uchovává **asi šest milionů svazků** s ročním přírůstkem kolem 80 000 titulů a mnoho skvostných středověkých rukopisů.

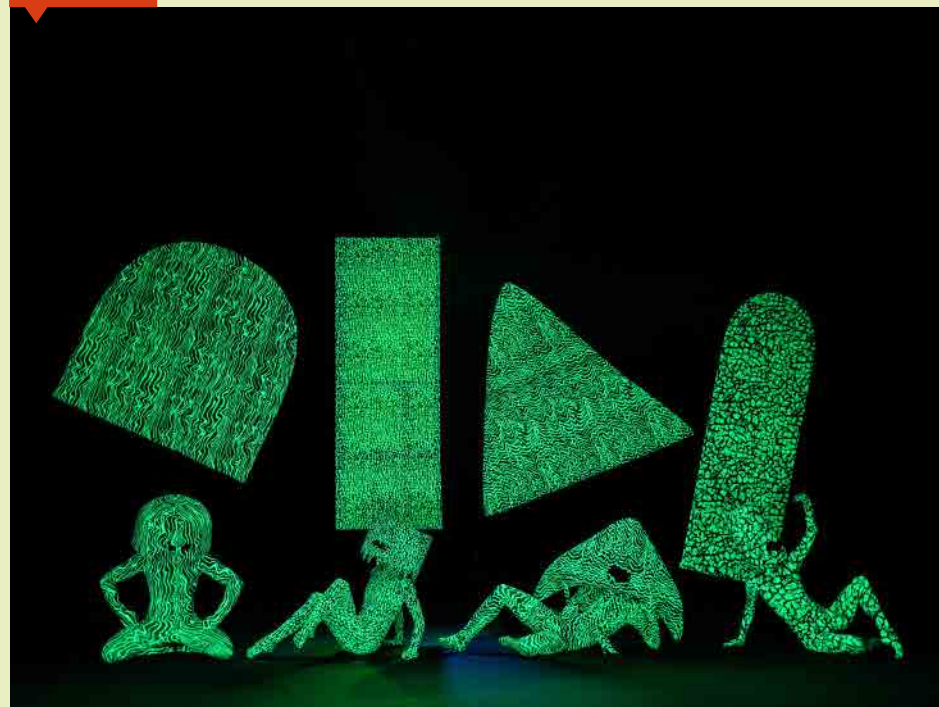
Víte, že...

*Od 1. ledna 1775 jsou v Klementinu prováděna **soustavná meteorologická měření**. Začal s nimi jezuita Josef Stepling, přičemž od roku 1784 až do současnosti je řada měření zcela souvislá, nechybí záznam ani z jediného dne. Dnes se v Klementinu měří **teplota, tlak, vlhkost vzduchu** a další hodnoty třikrát denně. K záznamu teplotního maxima a minima se používají dva speciální rtuťové teploměry, umístěné vodorovně.*

Jižně od Staroměstského náměstí bylo Václavem I. založeno (1232–34) **Havelské město**. Mělo jít o izolované nové tržiště, ale jeho privilegia se záhy rozšířila i na starší osídlení. Havelské město se stalo hlavní **městskou tržnicí** (od Uhelného po Ovocný trh) a funguje tak dodnes. Dokonce i přiléhající část Nového Města zde na Staré Město navazuje tržnicí.

Struktura Starého Města (pohled od východu).

IMAGE

BLACK LIGHT THEATRE

Divadlo Image je stálíci mezi scénami unikátního českého žánru, černého divadla. Osobitým způsobem kombinuje precizní černodivadelní techniku, tanec a pantomimu. Za více než 30 let své existence bavilo miliony diváků na svých pražských scénách a se stejným úspěchem odehrálo stovky představení na zahraničních festivalech a tour po celém světě.

Divadlo Image

Národní 25, Praha 1

+420 732 156 343, +420 222 314 448

image@imagetheatre.cz

www.imagetheatre.cz

NOVÉ MĚSTO A VYŠEHRAĐ

Nové Město bylo založeno Karlem IV. roku 1348, ale již od 10. století byly mnohé jeho části osídleny, např. Poříčí, Chudobice, Opatovice, Rybníček, Zderaz, Podskalí a Psáře. Oproti kosmopolitnímu, univerzitnímu a obchodnickému Starému Městu obývali Nové Město především čeští měšťané, a to **hlavně řemeslníci**. Část řemesel byla dokonce ze Starého Města na Nové Město i přesídlena, aby nerušila jeho luxusní charakter.

Na severní straně navázala nová zástavba na starou osadu německých kupců v okolí románského **kostela sv. Petra** z 12. století, který byl goticky přestavěn ve 14. a 15. století, a poté k němu přibyla i renesanční zvonice. Petrská osada se již odpradávná nazývala Poříčí a podle ní byla pojmenována i místní hlavní ulice – **Na Poříčí**. Dnes ji zdobí např. kubistická **budova Legiobanky** od Jos. Gočára (1921 až 1923). Naleznete tu i funkcionalistický

*Dominantou Národní třídy i nábřeží je slavné **Národní divadlo**. Bylo postaveno ze sbírek štědrých mecenášů i prostých lidí. Budovu vytvořil **Jos. Zítka** a po požáru v roce 1881 ji upravil **Jos. Schulz**. Na výzdobě se podíleli hlavně umělci tehdy nastupující generace, která byla podle Národního divadla i pojmenována. Z nejslavnějších to byl zejména sochař **J. V. Myslbek**, malíři **M. Aleš**, **V. Brožík** a **V. Hynais**. Novorenesanční styl se postupně změnil v secesi. Národní divadlo bylo od samého počátku budováno jako výraz národní reprezentace.*

obchodní dům Brouk a Babka z konce 30. let 20. století (později zvaný Bílá labuť). Po zboření staroměstských hradeb v 80. letech 18. století byla na jejich místě nad zasypanými hradními příkopy vystavěna okružní reprezentativní třída (o třech částech, nyní Revoluční, Na Příkopěch a Národní), která se na **náměstí Republiky** spojuje s ulicí Na Poříčí. Dominantou náměstí Republiky je nejen Obecní dům a Pražská brána, ale i **dům U Hybernů**

QUADRIO
SHOPPING STATION

QUADRIO

Místo v centru Prahy pro nákupy, setkávání a dobré jídlo.

- socha Kafkovy hlavy od Davida Černého
- 20 restaurací a kaváren
- více než 40 obchodů
- metro: Národní třída, linka B
- tramvaj: Národní třída, linky 2, 9, 18, 22, 23

QUADRIO

Spálená 2121/22
110 00 Praha 1
www.quadrio.cz

www.facebook.com/centrumquadrio/
 [oc_quadrio](https://www.instagram.com/oc_quadrio)

– empírová stavba celnice, pojmenovaná podle místního kláštera irských františkánů.

Na dohled od Národního divadla, naproti břehům **Slovanského ostrova**, stojí **Vodárenská věž** z konce 15. století, jež byla vtažena do moderní budovy uměleckého spolku **Mánes**. Toto originální spojení pozdní gotiky a funkcionalismu provedl (1927–30) Otakar Novotný.

Dnes je tato nábrežní třída velmi frekventovanou dopravní spojnici, avšak původní hlavní komunikační tahy vedly jinudy. Dodnes ale jde o ulice velmi živé. Od Petřské čtvrti vedla hlavní trasa k nově vystavěnému farnímu **kostelu sv. Jindřicha**. Toto pozoruhodné a pro dobu Karla IV. typické síňové trojlodí bylo částečně regotizováno v 19. století.

Farní kostel dal jméno Jindřišské ulici, jež ústí na Koňský trh, od roku 1848 zvaný **Václavské náměstí**. Václavské náměstí se od 2. poloviny 19. století stalo hlavním **centrem moderní Prahy**. Jeho velkolepé středověké rozměry (zaujímá **plochu 41 400 m²**) plně vyhovují i současnosti.

Výstavné domy a paláce Václavského náměstí mohou posloužit jako ukázka vývoje naší novodobé architektury, ale jeho hlavní dominantou je budova **Národního muzea**. Mezi léty 1885–90 jej postavil Josef Schulz a sochařskou výzdobu (s alegorií Čechie a českých řek na vstupní rampě) provedl Antonín Wagner. Již v době

Víte, že...

U obchodního komplexu **Quadrio** (stanice metra Národní třída) je k vidění **obří (výška 10,6 m) stříbrná pohyblivá hlava**. Sochu spisovatele **Franze Kafky** vytvořil významný současný český umělec **David Černý**.

Víte, že...

V letech 1990–96 byl na nábreží postaven pozoruhodný **Tančící dům**, kterým **Vlado Milunić** a **Frank O. Gehry** přinesli do Prahy závan současného, tvůrčího architektonického myšlení. Umělecké osvětlení přímo v objektu nabízí **galerie Art Salon S** zaměřená na díla mladých autorů.

Václavské náměstí – centrum moderní Prahy.

svého vzniku neměla být tato nejtýpčejší pražská novorenesanční stavba pouhým muzeem, ale zároveň i centrem české vědy a reprezentací kulturních i politických ambicí české společnosti.

Na prostranství před Národním muzeem, v horní části Václavského náměstí, byl roku 1912 postaven **jezdecký pomník knížete svatého Václava**. Již od roku 1680 tu ale stával jeho barokní předchůdce, který je dnes v Lapidáriu. Nynější sousoší vytvořil zakladatel moderního českého sochařství **J. V. Myslbek**. Hlavní zemský ochránce a věčný vládce naší země je doprovázen národními patrony: **sv. Ludmilou**, **sv. Prokopem**, **sv. Anežkou Českou** a **sv. Vojtěchem**. Pod tímto pomníkem se Pražané scházejí. Ať již jde o milostnou schůzku či politickou demonstraci, pomník sv. Václava na Václavském náměstí působí jako magnet. Tudy kráčely i naše nejnovější

Národní muzeum a jezdecká socha sv. Václava.

BEER POINT PRAGUE

Nejlepší pivní zážitek v Praze.

Chcete si dopřát unikátní pivní zážitek, který jinde nenajdete? Pak pro vás máme ideální nabídku na den strávený v podnicích, které stojí za to!

Váš den začne procedurou v **Originálních Pivních lázních**, v privátní místnosti, do níž vás uvede jeden z našich ochotných zaměstnanců a vysvětlí vám průběh a účinky pobytu u nás – začnete jedinečnou vířivou horkou pivní koupelí s pivními ingrediencemi, následovat bude chmelová bio sauna a zchlazování kbelíky se studenou vodou. Poté si můžete odpočinout na slaměné posteli u útulného krbu. Po celou dobu můžete neomezeně konzumovat světlé a tmavé lahodné pivo Krušovice. Konzumace může pokračovat i na recepci, kde si můžete zakoupit přírodní pivní kosmetiku a jiné suvenýry.

Pokračovat budete do pivního **interaktivního samovýčepu** Beer Point, kde na předem nabitou kartu budete moct degustovat **14 různých craftových piv**. Zároveň si můžete objednat i něco z menu, sestaveného tak, aby lichotilo chuti piva a skvěle ji doplňovalo. Toužíte-li po zážitku, na který budete dlouho vzpomínat, vezměte sebe a své blízké, přátele, rodinu a vydejte se na pivní dobrodružství. Budeme se na vás těšit. Na zdraví!

ORIGINAL BEER SPA PRAGUE

Žitná 658/9; Rybná 3; Vladislavova 1477/20
Praha 1

www.beerspa.com

www.facebook.com/originalbeerspa/

BEER POINT PRAGUE

Mezibranská 19

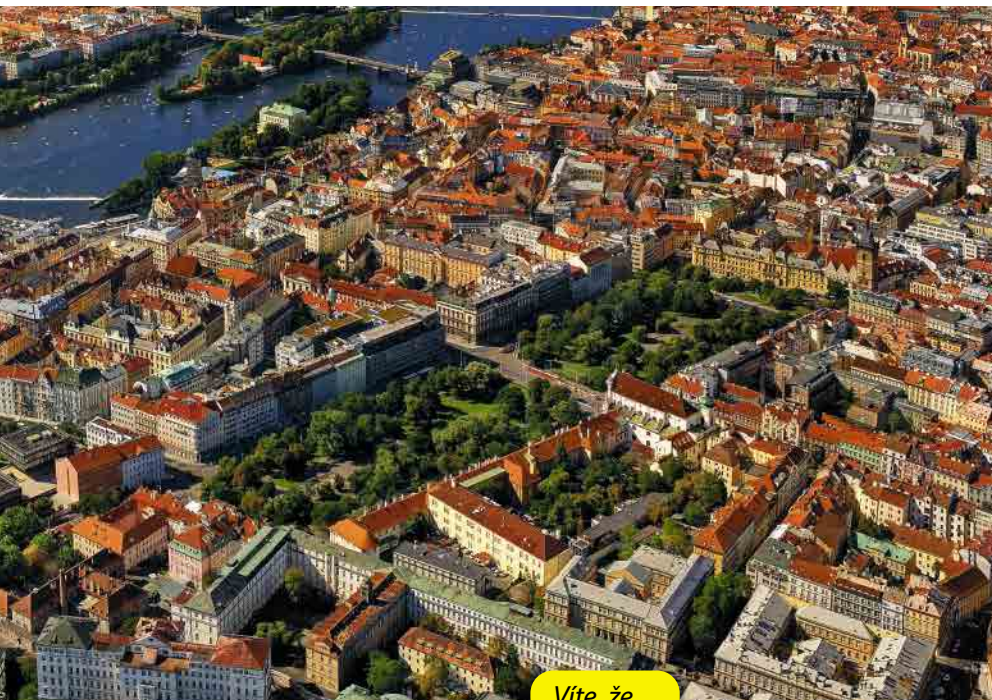
Praha 1

beerpointprague@seznam.cz

www.beerpointprague.com

www.facebook.com/beer.point.prague/

Víte, že...

dějiny. Naposledy právě sem směřovaly demonstrace proti komunismu.

Z Václavského náměstí projdeme Vodičkovou ulicí přímo na Dobytčí trh, nyní **Karlovo náměstí**, druhé hlavní centrum Nového Města. Karel IV. jej zakládal jako hlavní centrum nové Prahy. Proto má neuvěřitelnou rozlohu (80 500 m²) a proto je zde umístěna i **Novoměstská radnice**, která svému účelu sloužila až do roku 1784. Budova radnice byla postavena mezi léty 1377 až 1418, nárožní věž v letech 1452–1456. Zdejší stěny byly svědkem **první české defenestrace** (1419), která spustila lavinu husitských válek. Asi uprostřed východní strany náměstí nalezneme monumentální barokní **chrám sv. Ignáce** (dokončený 1670 Carlem Luragem). Dále na východ, na rohu Štěpánské ulice a ulice Na Rybníčku, stojí románská **rotunda sv. Longina** z 11. století, která bývala farním kostelem zdejší osady Rybníček.

Nové Město, v obrysech vymezených hradbami Karla IV., obsáhlo 360 hektarů. Jeho místy až 27 metrů široké ulice vyhovovaly dopravě do 2. poloviny 20. století a vtiskly řád až dosud chaoticky roztroušenému osídlení.

Novoměstská radnice – vyhozením konšelů z jejích oken začala roku 1419 husitská revoluce.

Víte, že...

Jižně od Karlova náměstí je po Novém Městě rozestta řada pozoruhodných památek. Na **Karlově** stojí podivuhodný osmiboký chrám augustiniánů kanovníků, zasvěcený **Panně Marii a Karlu Velikému**. Karel IV. jím chtěl upomenout na cášskou kapli Karla Velikého, za jehož pokračovatele se považoval. Dnešní kupole je ale renesanční (1575). Její obrovitá hvězdová klenba se záměrně hlásí do doby dávnější. Na historismus gotiky navázal historismus renesanční.

Vyšehrad, bájně sídlo přemyslovských knížat, pochází z 10. století. Je sice mladší než Pražský hrad, ale to nic neubírá na jeho významu. Největšího lesku dosáhl v 2. polovině 11. století. V té době tu často pobýval král Vratislav II., který založil zdejší **kapitulní kostel sv. Petra a Pavla**.

Emauzský klášter, založený roku 1347, je jedinou novostavbou, jejíhož dokončení (1372) se Karel IV. dožil. Na jeho výzdobě si dal mimořádně záležet. Krásné síňové trojlodí klášterního kostela doplňuje mimořádný cyklus fresek v ambitu. Jde o největší dochovaný soubor středověkých nástěnných maleb mimo Itálii. Klášter byl poničen při bombardování v závěru druhé světové války, a tak bylo jeho zastřešení nově vyřešeno F. M. Černým (1967). Odvážná konstrukce se stala novou dominantou této části nábřeží.

Jeho dnešní podoba odpovídá regotizaci z 19. století. Nedaleko však stojí skutečný pamětník Vratislava II. – románská **rotunda sv. Martina**. Jde o nejstarší dochovanou pražskou rotundu.

Po smrti Vratislava II. se Vyšehrad proměnil hlavně v panovnickou pevnost nad Prahou a takto fungoval 800 let. Ještě

Vyšehradská skála se zbytky původního opevnění, tunel na jejím úpatí pochází z počátku 20. století.

ve 14. století ale Karel IV. dodal Vyšehradu zvláštní lesk, neboť jej začlenil do svého korunovačního řádu. Odtud se panovník vydával na ceremoniální a symbolickou pouť městem a teprve potom mohl být v katedrále korunován Svatováclavskou korunou na českého krále.

Když roku 1866 zanikla i pevnostní funkce Vyšehradu, začal se zdejší **Vyšehradský hřbitov** rozrůstat a měnit ve **Slavín**, který byl mezi léty 1890–1902 architektonicky reorganizován Antonínem Wiehlem. Vznikl tak oslavný hřbitov i památník pro nejvýznamnější osobnosti naší země. Jsou

Víte, že...

Vratislav II. figuruje v naší historii zároveň i jako **Vratislav I.**: jako kníže byl Vratislav v pořadí druhý tohoto jména, avšak jako první český král byl přirozeně **Vratislavem I.**

Rotunda sv. Martina je nejstarší stavbou Vyšehradu.

Chrám sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

zde např. pohřbeni **spisovatelé** J. Zeyer, J. Vrchlický, K. Čapek, **malíři** A. Mucha, V. Špála, **sochaři** J. V. Myslbek i L. Šaloun, **architekt** Jos. Gočár či K. Hilbert, **skladatel** Ant. Dvořák a **pěvkyně** E. Destinnová, ale i **politik** F. L. Rieger a mnozí další. Na místě trosk královského paláce vznikly **Vyšehradské sady**. Dosud jsou zde viditelné **zbytky gotického lucemburského paláce**. Po roce 1947 sem byla umístěna i Myslbekova sousoší z Palackého mostu. Alegoricky zde ožívají bájně postavy naší minulosti: Přemysl a Libuše (1889), Ctirad a Šárka (1895), aj.

Symbolem Vyšehradu jsou již více než 110 let **dvě věže kapitulního chrámu sv. apoštolů Petra a Pavla**. Založil jej roku **1070** kníže **Vratislav II.** Během následujících staletí byla původní bazilika mnohokrát upravována, románskou podobu jí vzala přestavba v polovině 13. století. V roce 1903 byl chrám **regotizován** architektem **Josefem Mockerem**. Tehdy byly vztýčeny i dvě věže po stranách průčelí. Ty dnes vytvářejí nezapomenutelnou a z daleka viditelnou siluetu Vyšehradu. Z architektonického hlediska je kostel **trojlodní pseudobazilikou** s kaplemi při bočních lodích. Pozoruhodná je také složitá neogotická úprava jeho fasád. Uvnitř zaujme bohatá výmalba hlavní a vedlejších lodí, presbytáře a postranních kaplí.

www.praha-vysehrad.cz

Čtvrť Smíchov na levém břehu Vltavy.

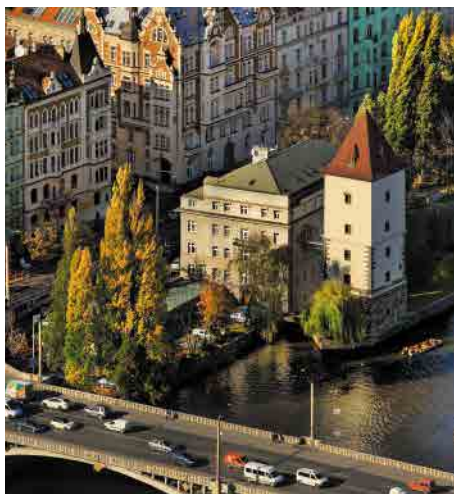
SMÍCHOV A ZBRASLAV

Na protějším břehu Vltavy se rozkládá **Smíchov**, který se podél řeky táhne až k Petřínu a Malé Straně.

Až do 19. století byl jen řídké osídlen podél cesty směřující na Zbraslav a na Plzeň. Vznikaly zde měšťanské a šlechtické dvorce (Bertramka, Šmukýřka) a později

Víte, že...

Smíchov jako pražské předměstí vstoupil do dějin již za Václava II., který zde roku 1297 uspořádal velkolepou korunovační hostinu, podle dobové kroniky pro 190 000 vznešených hostů a jejich doprovod.

Jiráskův most a Malostranská (Petržilková) vodárenská věž.

Barrandovské filmové ateliéry.

Joachim Barrande (1799–1883).

i letohrádky. Ze starších památek se na břehu Vltavy, na Petržilkovském ostrově, dochovala renesanční **Malostranská vodárenská věž** (1562). Okolní park je dnes upraven na dětské hřiště. Nedaleko, ale dále od břehů, dosud stojí barokní letohrádek, zv. **Porthemka** či **Buquoyka**, jež roku 1725 postavil K. I. Dientzenhofer a jehož interiéry ofreskoval V. V. Reiner. Součinnost

Víte, že...

Nad Smíchovem průmyslovým, dělnickým a obchodním se tyčí Barrandovské skály, v nichž na počátku 19. století objevil **Joachim Barrande** řadu pozoruhodných zkamenělin pravěkých živočichů. Na Barrandově sídlí proslulé **filmové ateliéry** a v roce 1927 zde vyrostla vyhlídková restaurace.

obou skvělých umělců vytvořila z této stavby jednu z nejkrásnějších památek českého pozdního baroka. Sad, který k vile původně patřil, sahal až k Vltavě a roku 1775 se stal základem botanické zahrady. V sousedství Portheimky byl po roce 1884 Antonínem Barvitiem postaven novorenesanční **kostel sv. Václava**. Ilustruje vzestup Smíchova v 19. století, kdy se proměnil v průmyslovou čtvrť. Jeho dnešním centrem je **křížovatka Anděl**, kolem níž vyrůstají nejmodernější stavby, které se zde potkávají se zbytky původní klasicistní zástavby. Křížovatelé vévodí obchodní a administrativní **centrum Zlatý anděl**, které ze skla a hliníku vytvořil mezi léty 1996–2000 Jean Nouvelle.

V těchto končinách se nachází slavná **Bertramka**, předměstská rezidence ze 17. století, která byla v polovině 18. století přestavěna a v této nové podobě hostila i **W. A. Mozarta**. Ten zde pobýval u svých přátel, klavíristy Fr. X. Duška a jeho choti Josefíny, a zde také složil některé své skladby. Nyní je v Bertramce Muzeum W. A. Mozarta a manželů Duškových a v budově i přilehlé zahradě se pořádají koncerty.

Ještě jižněji na levém břehu Vltavy leží **Zbraslav**. Zde stával slavný gotický **cisterciácký klášter**, který měl sloužit jako hrobka českých králů. Byl zcela zničen na počátku husitských válek. Na současné barokní podobě kláštera např. pracovali J. Santini, K. I. Dientzenhofer a V. V. Reiner. Dnes je zdejší areál i s přilehlým parkem oázou klidu a přístřeším **sbírek asijského umění Národní galerie**. Nad Zbraslaví na druhém břehu Vltavy – **Na Závisti**, jsou stopy dávného **keltského opida**, jehož 170 ha bylo obeháno složitým, 9 km dlouhým opevněním.

W. A. Mozart (1756–1791).

Barokní zámek na Zbraslavi.

Letohrádek Hvězda nedaleko Bílé hory.

BŘEVNOV A BÍLÁ HORA

Západně až severovýchodně od Pražského hradu se táhlo jeho lesnaté a později částečně zemědělské zázemí. Západně od Hradčan byl nejdříve osídlen **Břevnov**. Roku 993 zde založil biskup sv. Vojtěch nejstarší mužský benediktinský klášter v Čechách. Z původních staveb se tu dochovala působivá **románská krypta** z 11. století, ale většina klášterních budov byla barokně přestavěna na počátku 18. století. **Klášterní kostel sv. Markéty**, ale i **klášterní areál** jako celek uchovaly mnohé poklady barokního umění. Západněji od Břevnova zůstal zbytek zdejší obory. **Oboru Hvězda** založil Ferdinand I. (1534) a až do počátku 19. století tu byla chována lesní zvěř; poté se obora změnila v park. Jméno obory určilo podobu zdejšího manýristického **letohrádku Hvězda**. Roku 1555 jej navrhl

BITVA NA BÍLÉ HOŘE

Datum: 8. listopadu 1620

Doba trvání: cca 2 hodiny

Válčíci strany: císařské vojsko Ferdinanda II. proti vojsku českých stavů

Počty vojáků: 30 000 mužů proti 20 000 mužů

Ztráty: 300 až 2000 padlých proti údajně 1 000 až 5 000 padlých na straně stavů.

Barokní areál **Břevnovského kláštera**.

Ferdinand Tyrolský a stavba je skutečně zbudována na půdorysu šesticípé hvězdy.

Nedaleko od Hvězdy se nachází **Bílá hora**, prověřená Čechů symbol tragédie. **Mohyla** připomíná místo, kde se 8. listopadu 1620 střetlo lépe placené císařské žoldnéřské vojsko katolické ligy se špatně placeným žoldnéřským vojskem českých protestantů. Zmatek, chaos, ostudný úprk. Tak lze charakterizovat počínání stavovských vojsk. Na následujících 300 let se Čechy staly pouhou habsburskou provincií. Elita země emigrovala, zmizela téměř veškerá česká šlechta, nejbohatší část měšťanstva a většina inteligence, včetně slavného „učitele národů“ J. A. Komenského. 90 % obyvatel Čech byli protestanti; kdo odmítl přestoupit na katolictví, musel odejít ze země a jeho majetek byl konfiskován. **Na konci třicetileté války zbyla v Českém**

království polovina původního počtu obyvatel. Pro české katolíky se ale Bílá hora stala poutním místem. Zdejší **chrám P. Marie**, vybudovaný na počátku 18. století, je zdoben bohatými freskami od K. D. Asama a V. V. Reinera.

Víte, že...

***Benediktinští mniši** jsou křesťané, kteří se ve společné komunitě modlí a pracují. Za určitý druh modlitby považují benediktini i práci. Benediktinští mniši skládají **čtyři sliby**: slib chudoby, čistoty, poslušnosti a slib stability (doživotní stálosti v některém klášteře či v komunitě). Mottem řádu je heslo „**Ora et labora**“ – „Modli se a pracuj“.*

*Hřbitov u kostela sv. Markéty v Břevnově je místem posledního odpočinku písničkáře a básníka **Karla Kryla** (1944–1994).*

Národní technická knihovna v Dejvicích.

DEJVICE, LETNÁ, HOLEŠOVICE A TROJA

Severně od Hradčan a Pražského hradu se táhnou **Dejvice**. V pramenech jsou zmiňovány již od roku 1088 a dlouho si uchovaly svůj venkovský charakter. Zemědělské dvorce byly postupně nahrazeny vilovými čtvrtěmi. Ve 30. letech 20. století zde vyrostla **vilová kolonie Baba**, organizovaná podle regulačního projektu Pavla Janáka. Zdejší klenoty funkcionalistické architektury pocházejí od celé plejády předních architektů první republiky (J. Gočár, J. Krejcar, A. Beneš, J. Gillar aj.).

Východně navazuje na Dejvice Bubeneč. Odtud se táhne rozlehlá **královská**

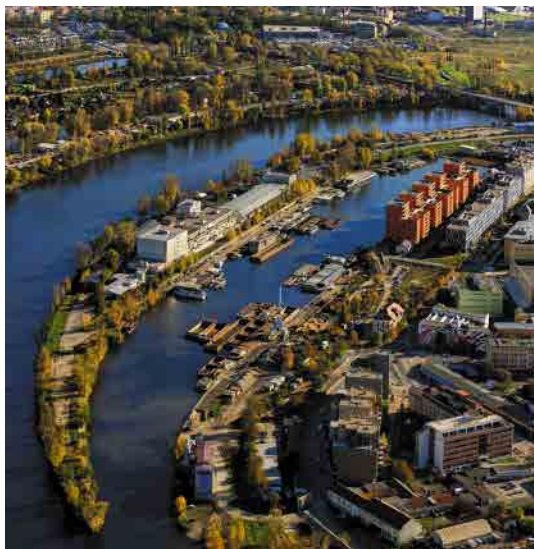
Víte, že...

*Na okraji Výtavě stojí Planetárium a pavilónek, ukrývající podivuhodné **Panoráma bitvy u Lipan**, které namaloval **Luděk Marold** (1898). Výjev a rekvizity vtahují diváka přímo do středu válečné vrávy roku 1434.*

Veletržní palác a park Stromovka.

obora Stromovka. Jako oboru ji od roku 1320 užíval již Jan Lucemburský. Rudolf II. tu nechal na počátku 17. století vybudovat rybníky a štolu. Od roku 1804 byla obora místodržitelem hrabětem Chotkem zpřístupněna veřejnosti a zdejší lovecký záměček Vladislava Jagellonského a Rudolfa II. proměnil Jiří Fischer v novogotický **Místodržitelský letohrádek**. Po roce 1845 se začala obora měnit v anglický park. Tato romantická oáza je dnes chráněnou přírodní památkou. Na východní straně Stromovku uzavírá areál **Výstaviště Praha**, který od konce 19. století slouží nejen jako místo výstav a veletrhů, ale i jako centrum zábavy. Sem byly přemístěny slavné matejské poutě, ale najdete tu i krytý bazén, stadiony, divadla,

Prístav v Holešovicích.

Barokní zámek Troja.

kino, **Lapidárium Národního muzea** a spoustu dalších sportovních i zábavních lákadel. Pozoruhodné jsou zdejší stavby vzniklé pro **Jubilejní výstavu z roku 1891**. Kombinace historizujících stylů, železa a skla je zajímavou ukázkou umění 19. století. **Křížíkova fontána**, obnovená pro Jubilejní výstavu v roce 1991, je naopak technickým výtvozem současnosti.

Ze severu je Stromovka sevřena Vltavou, z východu Holešovicemi a z jihu úzkým pásem domovních bloků, které ji oddělují od Letenské pláně. Na jejím okraji stojí **Národní technické muzeum**, jehož bohaté sbírky lákají milovníky starožitných veteránů a technických vymožeností všech dob. Na Letenské pláni se rozkládají

Národní technické muzeum (www.ntm.cz).

Letenské sady, které přímo navazují na Chotkovy sady pod Královskými zahradami Pražského hradu. Dnes je spojuje Lávka nad Chotkovou silnicí, přetvořená roku 1995 architektem B. Šípkem. Pražský hrad si tak vlastně dodnes uchoval značnou část svého přírodního zázemí. Kromě uklidňující zeleně, sportovišť a zahradních restaurací jsou tu k vidění i umělecká díla. Např. secesní **Hanavský pavilon** z Jubilejní výstavy z roku 1891, který sem byl přemístěn po roce 1898 anebo nádherná **vyhlídková Restaurace Praha** ze slavné světové výstavy Expo 1958 v Bruselu. Toto ve své době špičkové dílo (od J. Hrubého, Zd. Pokorného a Fr. Cubra) prošlo nedávno rekonstrukcí.

Komunistický režim měl s Letnou vážné úmysly. V 50. letech byl pod Letenskou plání vykután **Letenský tunel**, spojující Letnou se Starým Městem, a nad ním bylo vztyčeno kolosální sousoší J. V. Stalina a jeho spolubojovníků a spolubojovnic. Záhy po dokončení gigantu se začalo s jeho neméně pracným bouráním, neboť čas přinesl poznání o zavrženíhodných praktikách oslavovaného. Čas nakonec smetl i socialistické bezčasí. Během sametové revoluce se na Letné sešla demonstrace, na kterou přišlo na půl milionu lidí. To byla poslední kapka, která položila starý režim. Tam, kde stál Stalin, byl umístěn **Chronometr**. Symbol nových časů.

Mezi Výstavištěm a východním okrajem Letenských sadů prochází hranice oddělující od Letné **Holešovice**. Původně rybářská osada Bubny srostla s královskými Holešovickými a od 19. století se proměnila v průmyslovou čtvrť. Moderní doba jí přinesla rozkvět.

Hanavský pavilon

Továrny odsud ustoupily na druhý břeh Vltavy a Holešovice se staly převážně obytnou čtvrtí. Novorenesanční a secesní stavby tu doplňují funkcionalistické perly, jako např. slavný **Veletržní palác** (z let 1925–28).

Holešovice, Letná i Stromovka jsou obkrouženy Vltavou, takže tvoří jakýsi poloostrov. Severně od tohoto poloostrova se rozkládá **Troja**. Původně se zdejší osada jmenovala Ovenec, ale velkolepý **šternberský zámek Troja** tyto končiny přejmenoval. Jako letní sídlo jej mezi léty 1679–85 vybudoval Jean Bapt. Mathey pro Václava Vojtěcha ze Šternberka. Barokní výzdoba interiérů i zahrady dnes slouží **Galerii hlavního města Prahy**.

Ve stráni nad zámkem se rozprostírá **Botanická zahrada**, založená roku 1969, a vedle zámku začíná areál **Zoologické zahrady**. K jejím zvláštnostem patří nejen hojné využívání bohatosti a členitosti místní krajiny, ale i úspěšný **chov koně Przewalského**. Tento v přírodě vyhynulý druh koně je vlastně živoucím pravěkým živočichem.

CENTRUM SOUČASNÉHO UMĚNÍ DOX

- Největší centrum současného umění v České republice.
- Bývalá továrna v pražských Holešovických s obří vzducholodí na střeše.
- Prostor pro výstavy současného umění, divadlo, tanec, hudbu, literaturu a nevšední zážitky.
- DOX je platforma pro společenské interakce, místo, kde umění proměňuje každodenní zkušenost.

VÝSTAVY | DIVADLO | VZDUCHOLOŽ GULLIVER
KAVÁRNA | KNIHKUPECTVÍ | DESIGNOVÝ OBCHOD

ADRESA

Poupětova 1, Praha 7
tel. 295 568 123
www.dox.cz

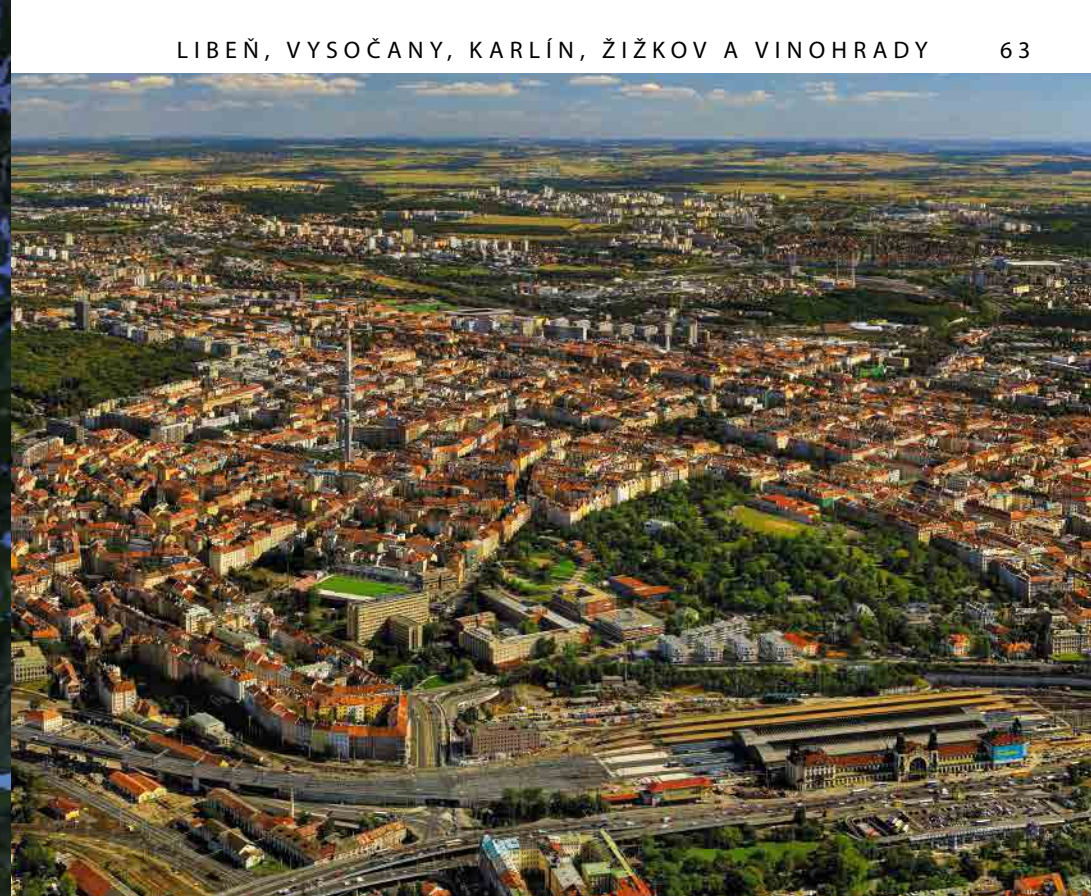
JAK SE K NÁM DOSTANETE

Tram 6, 12: Ortenovo náměstí
Metro C: Nádraží Holešovice
(10 minut z centra Prahy)

Budova Mainpoint Karlín získala několik světových cen za architekturu i technologii

Čtvrť Žižkov s televizním vysílačem.

LIBEŇ, VYSOČANY, KARLÍN, ŽIŽKOV A VINOHRADY

Na pravém břehu Vltavy se na jih od Troje podél Nového Města táhne pás městských čtvrtí (jako např. Libeň, Vysočany a Karlín), které se postupně měnily z románských či gotických osad na předměstské zemědělské dvorce a letohrádky, až je 19. století plně vtáhlo do města jako průmyslové a obytné zázemí.

Karlín je trochu jiný případ. Až do roku 1817 zde prosperovaly zelinářské zahrady a pověstný schönfeldský letohrádek Růžodol, v němž se česky hrávalo divadlo již v 18. století. Z původních staveb se dochovala **Invalidovna**. Rok 1817 vše změnil. Tehdy bylo zcela programově

založeno a v duchu zásad klasicistního urbanismu rozvrženo předměstí Karlín, nazvané podle Karolíny Augusty, manželky Františka I. Záhy tu začala vyrůstat **empírová činžovní zástavba**, dosud z části dochovaná.

Budovám zdejších manufaktur a továren, které už dnes nefungují, hrozilo zboření a s tím i zánik místního charakteru čtvrti, ale v roce 1999 byl dokončen **palác**

Víte, že...

***Karlín** byl nejmodernější čtvrtí Prahy. Zde vznikla **první plynárna** zajišťující veřejné osvětlení, které se odtud rozšířilo do celé Prahy a tudy jezdily **první pražské tramvaje**.*

Karlín a roku 2001 **Corso Karlín**. Věhlasný Riccardo Beaufil tu do starých továrenských zdí zavěsil současnou stavbu ze skla a oceli a objekt Davida Černého ji osobitým způsobem oživil. U starého centra, Karlínského náměstí, tak vzniká centrum nové.

K jižnímu boku Karlína přiléhá zalesněný vrch **Žižkov** a pod jeho jižními svahy se táhne stejnojmenná čtvrť, která ještě jižněji plynule přechází do **Vinohrad**. Ve středověku tyto oblasti pokrývaly vinice, mezi nimiž později vyrůstaly statky a letohrádky. Ne vždy tu ovšem vládl klid.

Na **vrchu Žižkově**, původně na Vítkově, bylo roku 1420 prolomeno obležení husitské Prahy a ohromná stotisícová křižácká armáda krále Zikmunda Lucemburského propadla panice a uprchla. Tento velký triumf husitských válek připomíná **Památník národního osvobození na Vítkově** (1929–32). V letech 1931–1941 vytvořil Bohumil Kafka pro Vítkov monumentální **bronzové sousoší Jana Žižky**, vítězného vojevůdce husitů.

Během strašného moru v roce 1680 vznikl pod památným Vítkovem morový hřbitov, který se od roku 1784 stal hlavním pražským hřbitovem (**Olšanský, Židovský a Vinohradský hřbitov**). Na Židovském hřbitově je mimo jiné pohřben i Franz Kafka a Olšanský hřbitov je příbytkem pozůstatků většiny slavných osobností novodobé Prahy. V 19. století došlo k oddělení Žižkova od Vinohrad, neboť Žižkov se stal dělnickou čtvrtí, zatímco Vinohrady se proměnily v luxusní rezidenční čtvrť. Do této části Prahy vstupuje také současnost – **televizní vysílač Praha** v Mahlerových sadech, budovaný mezi léty 1987–90, se stal novou dominantou města (216 m). **David Černý** jej ozdobil obrovitými kojenci.

Žižkovská televizní věž je nejvyšší stavbou Prahy (216 m).

TOWERPARK PRAHA

Žižkovská věž je se svými **216 m** výšky nejvyšší pražskou stavbou, která vás zaručeně nadchne. V 93 m nad zemí se nachází observatoř, která návštěvníkům nabízí 360° výhled na krásy Prahy. Jen o pár metrů níž, v 66 m, naleznete **restauraci Oblaca**, luxusní **Sky Suite** a koktejlový **bar Oblaca**. V parku pod věží můžete navštívit minigolf, letní divadlo, restauraci Miminoo, a v zimních měsících i **kluziště s pravým ledem**.

Otevírací doba (včetně státních svátků)
Každý den od 9:00 do 24:00 hodin.

TowerPark Praha
Mahlerovy sady 1
130 00 Praha 3
info@towerpark.cz
www.towerpark.cz
Tel.: +420 210 320 086

📍 towerparkpraha www.instagram.com/towerparkpraha/
📺 Žižkovská televizní věž - Tower Park Prague
www.facebook.com/TowerParkPraha

Žižkův pomník na Vítkově.

Víte, že...

*Ve své době šlo o **největší bronzový jezdecký pomník na světě** (vysoký i dlouhý přes 9 m a váží skoro 17 tun). Kromě připomínky husitského vítězství měl sloužit k oslavě československých legií z 1. světové války, podobně jako budova nynějšího **Muzea odboje a armády** pod Vítkovem. Pro turisty se odtud nabízejí nezapomenutelné pohledy na Prahu.*

NOVÁ PRAHA A PRAŽSKÉ METRO

Součástí hlavního města se stala v průběhu nedávné minulosti celá řada dalších pražských čtvrtí. Východně od Vyšehradu a jižně od Vinohrad se rozkládají **Nusle**, které mohou přilákat zájemce o moderní architekturu. Např. u paty Nuselského mostu byl v letech 1976–1981 zbudován monumentální Palác kultury, dnes známý jako **Kongresové centrum**. Jde o víceúčelovou pětipatrovou budovu ukrývající 2 300 místností a 5 velkých sálů, restauraci a podzemní garáže. Největší sál pojme 2 800 lidí. Jižním a jihovýchodním směrem se rozrůstají sídliště.

Z nejnovějších staveb na sebe strhává pozornost **pražské metro**. Od roku 1965, kdy bylo rozhodnuto o jeho stavbě, postupně prorůstá pražské podzemí a dnes jeho trasy měří již 62,5 km. Komunisté jej budovali jako pomník své doby. Novější stanice jsou méně okázalé, ale zato důsledně vybavené bezbariérovými vstupy pro postižené a jinými doplňky. Potřeba reprezentace ustoupila účelnosti a užitečnosti.

NÁŠ TIP**RODINNÝ PIVOVAR BERNARD**

Od roku 1991 se píše nový příběh humpoleckého pivovaru, který v rukou nových majitelů doslova vstal z popela. Začali zde vařit **skvělé, poctivé pivo**. Bez pasteurizace, z nejčistší vody z hlubinných vrtů, z vlastního sladu a kvasnic. Piva získala doma i v zahraničí bezpočet ocenění včetně těch nejprestižnějších, a vyvážejí se do třiceti zemí světa.

Třicáté výročí své existence pivovar oslavil otevřením krásného **návštěvnického centra**, které je výchozím bodem prohlídek s moderní expozicí. Lákavá je i vyhlídka z **rozhledny** postavené kolem funkčního pivovarského komína. Návštěvu je pak ideální zakončit u vynikajícího čerstvého piva v **Pivnici Na Štokách**, kde se také fantasticky vaří.

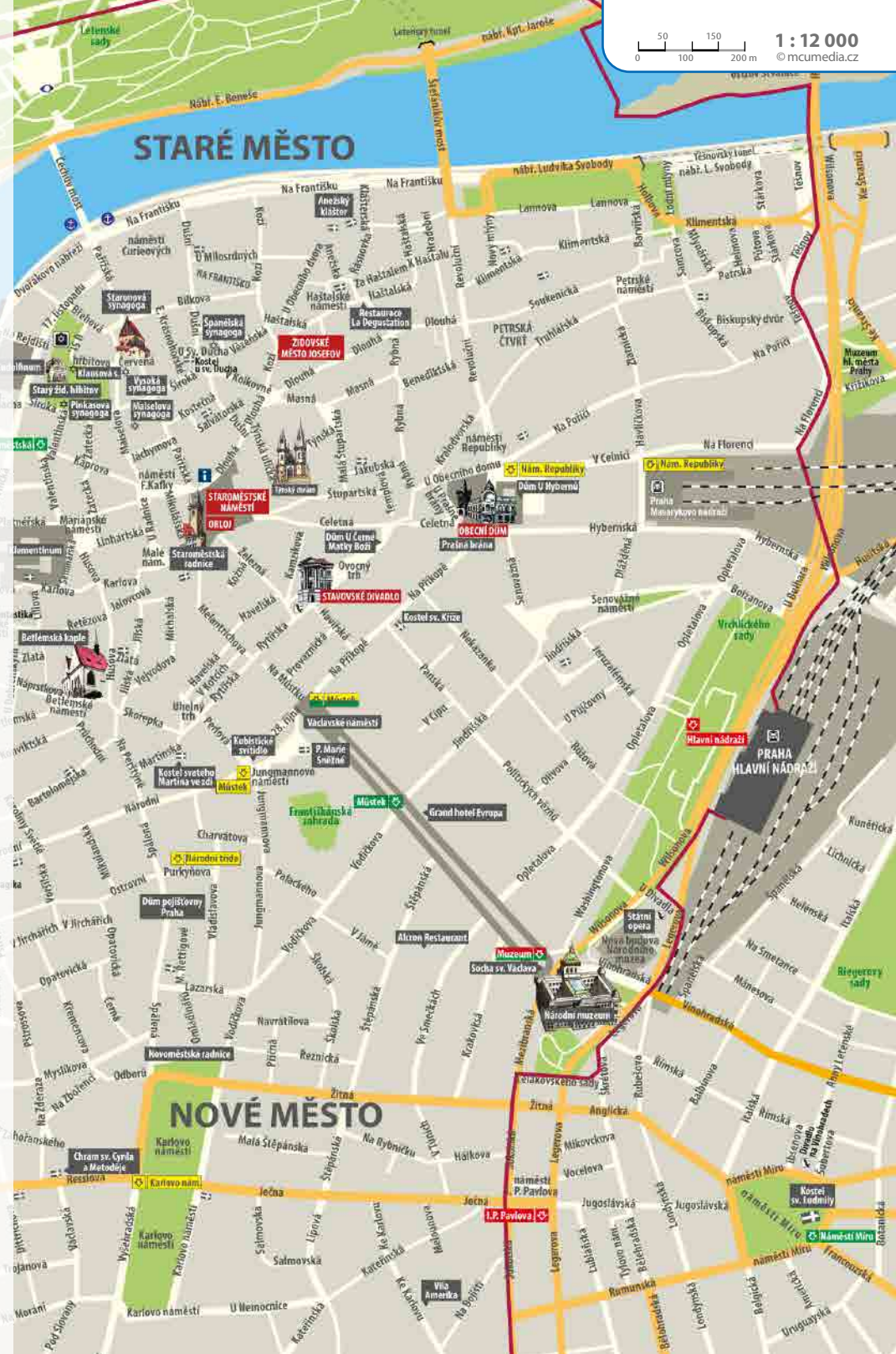
Majitelé **Stanislav Bernard** a **Josef Vávra** snili o tom, vařit poctivé české pivo a vybudovat silnou a respektovanou značku. Svůj sen si splnili. Příběh ale nekončí. Majitelé mají další sen, aby se značka Bernard stala **značkou kultovní**.

RODINNÝ PIVOVAR BERNARD

5. května 1
396 01 Humpolec
www.bernard.cz

 www.facebook.com/bernard.cz

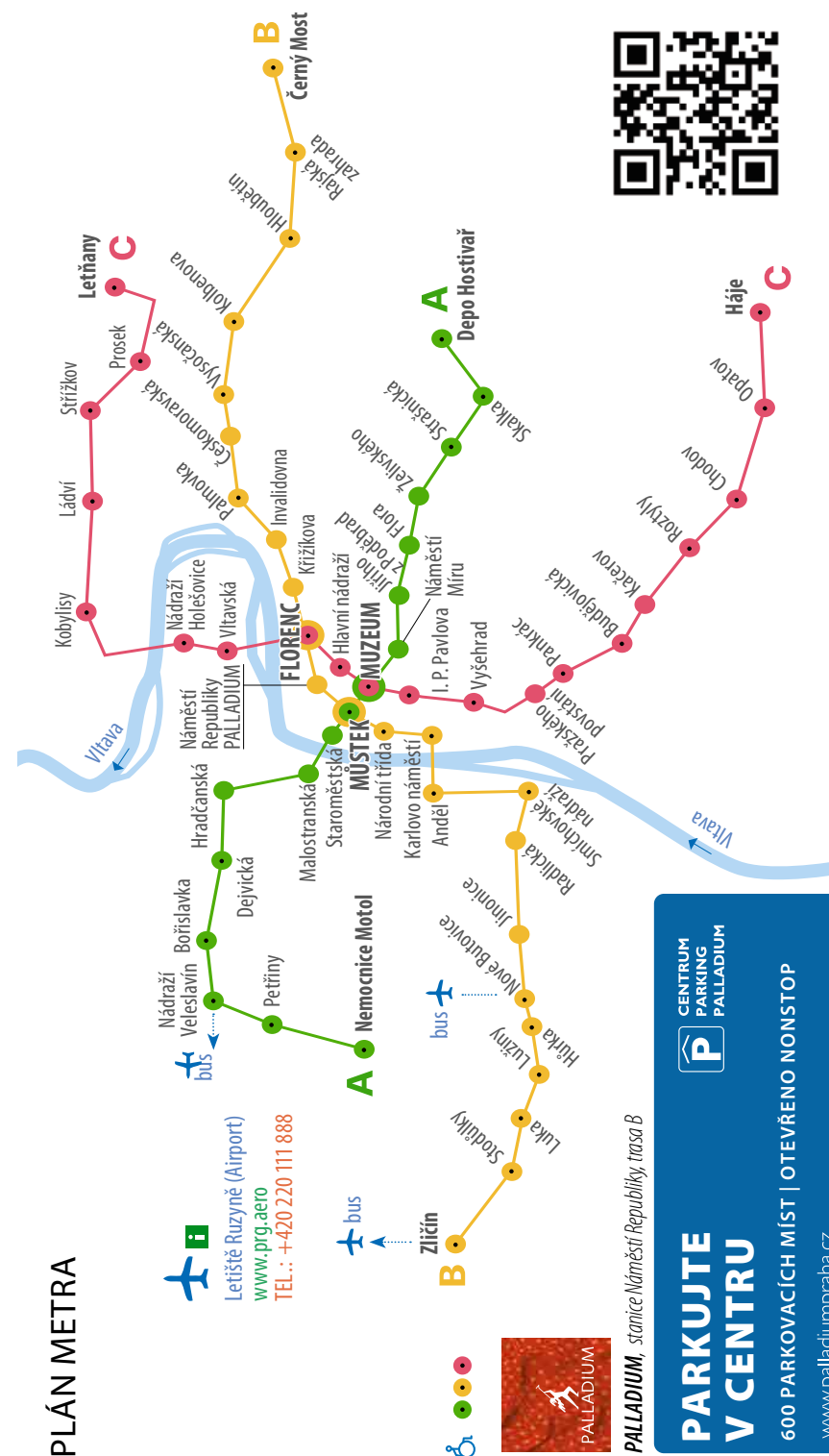
- **od 4. tisíciletí př. Kr.** – nejstarší stopy pravěkého osídlení v okolí Prahy
- **5./4. stol. př. Kr.** – keltské hradiště v Závisti u Zbraslavi
- **po r. 9 př. Kr.** – Marobud přivádí Markomany do Čech (šlechtické sídlo v Bubenči)
- **539** – umírá langobardský král Wacho
- **5.–6. stol.** – příchod Slovanů
- **6. stol.** – slovanská kultura pražského typu s centrem v Roztokách u Prahy
- **8. stol.** – nejstarší osídlení budoucí staré Prahy (osada na Malé Straně)
- **8.–9. stol.** – založení Pražského hradu (jako sídlo knížete doloženo před r. 880 – počátek vlády Přemyslovců)
- **926** – založena rotunda sv. Víta na Pražském hradě
- **973** – založeno pražské biskupství
- **11. stol.** – vznik kamenných románských domů v Praze
- **1135–82** – románská přestavba Pražského hradu
- **1169** – počátek stavby Juditina kamenného mostu
- **1232–34** – Staré Město získává městská práva a hradby
- **1257** – založeno Nové Město, později zvané Menší a nyní Malá Strana
- **1310** – počátek vlády Lucemburků
- **1316** – poslední velký požár Starého Města
- **1338** – Staré Město získává právo na radnici
- **1344** – pražské biskupství povýšeno na arcibiskupství; zahájena přestavba gotické katedrály sv. Víta
- **1348** – Karel IV. zakládá univerzitu a Nové Město
- **1357** – zahájena stavba kamenného Karlova mostu
- **1402–13** – reformátor mistr Jan Hus káže v Betlémské kapli
- **1419** – první defenestrace konšelů a počátek husitských válek
- **1471** – počátek vlády Jagellonců
- **1483** – druhá pražská defenestrace konšelů a počátek náboženské tolerance
- **1486–1502** – pozdně gotická přestavba Pražského hradu
- **1526** – počátek vlády Habsburků
- **1541** – požár Malé Strany, Hradčan a Pražského hradu
- **1584–1612** – Praha rezidencí císaře Rudolfa II.
- **1618** – třetí pražská defenestrace a počátek třicetileté války
- **1620** – bitva na Bílé hoře a porážka stavovského povstání

Požár Národního divadla (12. srpna 1881).

- **1648** – Švédové plení rudolfinské sbírky,
Pražský hrad a Malou Stranu
- **1784** – sjednocení pražských měst
do jediného města Prahy
- **1787** – premiéra Mozartova *Dona Giovanniho*
- **1818** – založení Národního muzea
- **1848** – v Praze Slovanský sjezd; revoluce
- **1868** – slavnostní položení základního
kamene Národního divadla
- **1891** – Jubilejní výstava
a rozkvět secesního umění v Praze
- **1909–11** – stavěn kubistický Dům U Černé matky Boží
- **1918** – vyhlášena Československá republika
- **1939** – Hitlerova okupace Prahy
a vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava
- **1945** – Květnové postání Prahy a osvobození
- **1948** – Komunistický puč
- **1965** – rozhodnutí o výstavbě metra
(provoz zahájen roku 1974)
- **1968** – okupace státy Varšavské smlouvy
- **1989** – „sametová“ revoluce a obnova demokracie
- **1992** – Praha zařazena na seznam památek UNESCO
- **1993** – rozdělení Československa
- **1999** – Česká republika vstupuje do NATO
- **2002** – zničující povodně zasáhly většinu Čech
- **2004** – Česká republika se stala členem Evropské unie
- **2007** – ČR vstupuje do Schengenského prostoru
- **2009** – ČR předsednickou zemí Rady EU
- **2012** – Letiště Ruzyně přejmenováno
na Letiště Václava Havla
- **2015** – Otevřeny nové stanice metra na trase A
- **2015** – Zprovozněn tunelový komplex Blanka

PLÁN METRA

PALLADIUM

NEJSTYLOVĚJŠÍ NÁKUPNÍ CENTRUM V PRAZE

200 OBCHODŮ A RESTAURACÍ

náměstí Republiky 1, Praha 1

Otevřeno 7 dní v týdnu

náměstí Republiky

Pouze 750 m od Staroměstského náměstí

Vrácení daně v infokiosku (pro občany mimo EU)

Bezplatné Wi-Fi připojení k internetu

Vouchery k dispozici v infokiosku a e-shopu

Snadná navigace: naskenujte kód

Sledujte nás.

WWW.PALLADIUMPRAHA.CZ